

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย
เรื่อง การเขียนบรรยายโครง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๔๑๕.๔/๐๔๗

๘๘๖!๗

๘.๓

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย
เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ

- 2 ก.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

พฤษภาคม 2546

สุพัตรา ชื่นเจริญ. (2546). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียน
บทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1.สารนิพนธ์ กศ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา).
กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย
เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์
85/85

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545
ของโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว จำนวน 45 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีขั้นตอนดังนี้คือ 1) ออกแบบและสร้างชุดการเรียนรู้
ด้วยตนเอง 2) นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
ประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไข 3) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูลคือร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านสื่อ
อยู่ในระดับดีมากและมีประสิทธิภาพ 94.80/95.22

THE DEVELOPMENT OF SELF – LEARNING PACKAGE IN THAI LANGUAGE ON
POETRY WRITING FOR MATAYOMSUKSA 1 STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
MISS SUPHATTRA CHUENCHAROEN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University
May 2003

Suphattra Chuencharoen. (2003). *The Development of Self – Learning Packages in Thai Language on Poetry Writing for Matayomsuksa 1 Students*. Master Project, M.Ed. (Educational Technology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor : Asst.Prof. Boonyarith Kongkapetch.

The purposes of this study were to develop the self - learning packages in Thai language on poetry writing for Matayomsuksa 1 students and to find the efficiency of the self - learning packages that were developed according to a provided criteria 85/85.

The samples were 48 Matayomsuksa 1 students from Wangnamyenwitayakhom school, Sakeow Province, in the second semester of academic year 2002, by Multistage Random Sampling.

The steps of the developed self - learning packages were as follows :
1) designed and developed the self - learning packages, 2) evaluated by content and media experts and revised by the researcher and 3) tried – out and experimented with sample groups. The data were analyzed by Percentage and Mean.

The result of this revealed that the quality of study the self - learning packages was very good and the efficiency of the self - learning packages was 94.80/95.22.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ กองคำเพชร)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ กองคำเพชร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร ฉัตรศุภกุล)
วันที่ ...!..... เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างสูง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยฤทธิ์ ทองคำเพชร ประธานควบคุมสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง กรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ศึกษาค้นคว้ารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อติศรา เจริญวานิช อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ ในด้านสื่อของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อาจารย์เบญจมา แฉ่มกระจ่าง และอาจารย์วรารัตนา กิจยรรยง อาจารย์หมวดภาษาไทย โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว อาจารย์พูลศรี กิจเฉลา อาจารย์หมวดภาษาไทย โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์ กรุงเทพมหานคร ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขความถูกต้องต่าง ๆ ด้านเนื้อหา รวมถึงความอนุเคราะห์ต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้วทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ขอขอบคุณนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทุกคน ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด รวมถึงผู้ที่มีส่วนช่วยให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ประโยชน์และคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุพัตรา ชื่นเจริญ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	เอกสารเกี่ยวกับหลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.....	9
	การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.....	9
	การดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	11
	ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	11
	องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	13
	ประเภทของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	15
	หลักการผลิตชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	16
	คุณค่าของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	19
	ลักษณะของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดี.....	20
	ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	20
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	22
	งานวิจัยในประเทศ.....	22
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	25
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
	เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	47
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	48
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	48
	การดำเนินการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพ.....	54
	สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	55
4	ผลการศึกษาค้นคว้า	56
	ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	57
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	66
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	66
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	66
	วิธีดำเนินการ	68
	การวิเคราะห์ข้อมูล	68
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	69
	อภิปรายผล	69
	ข้อเสนอแนะ	71
	บรรณานุกรม	72
	ภาคผนวก	81
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	134

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ค่าความยากง่าย(p) ค่าอำนาจจำแนก(r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ.....	50
2	ความเชื่อมั่นในการตรวจผลการสอบ เรื่องกลอนสุภาพ.....	52
3	ความเชื่อมั่นในการตรวจผลการสอบ เรื่องโคลงสี่สุภาพ.....	52
4	ความเชื่อมั่นในการตรวจผลการสอบ เรื่องกาพย์ยานี 11.....	53
5	ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านเนื้อหา เรื่องที่ 1 กลอนสุภาพ.....	57
6	ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านเนื้อหา เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ.....	58
7	ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านเนื้อหา เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11....	59
8	ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านสื่อ เรื่องที่ 1 กลอนสุภาพ.....	60
9	ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านสื่อ เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ.....	61
10	ผลการประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านสื่อ เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11.....	62
11	ผลการหาแนวโน้มประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 2.....	64
12	ผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 3.....	65
13	แสดงระดับค่าความยากง่าย(p) ค่าอำนาจจำแนก(r) และค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบ.....	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันระหว่างคนไทยทั้งชาติ ภาษานอกจากจะเป็นวัฒนธรรมและแสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทยแล้ว ภาษายังช่วยในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด เสริมสร้างความเข้าใจอันดีของคนในสังคมอีกด้วย ดังนั้น วิชาภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนในชาติการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่น ๆ ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารจึงนับว่าสำคัญมากในยุคปัจจุบัน คือโลกของการสื่อสารไร้พรมแดน (วิไลพร ตำสะอาด.2541:1)

ภาษาไทยเป็นพฤติกรรมทางสังคม เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน ภาษาช่วยถ่ายทอดความรู้ ความคิด วัฒนธรรม อารยธรรมและเอกลักษณ์ประจำชาติ นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องผูกพันมนุษย์อย่างแน่นแฟ้น ดังนั้น ภาษาจึงมีความจำเป็น เพราะถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ จึงต้องศึกษาหาความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญแตกฉานเป็นอย่างดี (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ.2529:1 - 5) /

วิชาภาษาไทยเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อคนไทยทุกคน เพราะภาษาไทยคือภาษาประจำชาติที่คนไทยทุกคนจะต้องศึกษา และภาษาจะเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน การเรียนภาษาไทยจึงต้องเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็กเพราะภาษาไทยจะแทรกอยู่ในเนื้อหาความรู้ทุกวิชา การเรียนการสอนจึงต้องมีการปลูกฝังการเรียนรู้ตามทักษะการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นด้าน ไต่ถามทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จะเห็นว่าการเรียนรู้เรื่องภาษานั้นจะต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนเพื่อเป็นรากฐานในการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ต่อไป (ผจัญ มุกดา.2541:1)

และตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน พ.ศ. 2539 – 2550 ได้เล็งเห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทย จึงกำหนดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษด้านพื้นฐานทางภาษาไทย เพื่อรองรับการพัฒนาความรู้ และทักษะในระดับสูง (การปฏิรูปการศึกษา.2539:24) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร กำหนดเกณฑ์จบหลักสูตร

ให้ทุกคนต้องสอบผ่าน และได้จัดวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะให้มีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัยและสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (กระทรวงศึกษาธิการ.2521:ฉบับปรับปรุง 2533)

การสอนภาษาไทยให้เกิดประสิทธิภาพตามจุดประสงค์ของหลักสูตรนั้น ผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะพื้นฐานให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งทักษะการเขียนเป็นการแสดงออกที่สำคัญแทนคำพูด นอกเหนือไปจากประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ในการเรียนการสอนเกือบทุกวิชา ต้องอาศัยการเขียนเพื่อบันทึก เพื่อรวบรวมถ้อยคำของครู ของเพื่อน หรือของวิทยากร เพื่อรายงานหรือย่อสิ่งที่ได้ยินได้ฟัง และเพื่อเขียนตอบปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะการเขียนคำตอบในเวลาทดสอบ นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง ดังนั้นการเขียนจึงเป็นรากฐานในการเรียนวิชาต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ.2542:13) ในบรรดาทักษะทั้ง 4 ด้านนี้ ทักษะทางด้านการเขียนนั้นเป็นทักษะที่ยากที่สุดสำหรับนักเรียน เพราะต้องอาศัยความสามารถหลายด้าน ประกอบกันคือ สมรรถภาพ สายตา กล้ามเนื้อ ดังที่ ชนะ เวชกุล (2527:4) กล่าวว่า คนมักจะเขียนน้อยกว่าพูด อ่าน และฟัง ดังนั้นความชำนาญ ความคล่องแคล่วย่อมมีน้อยกว่าเป็นธรรมดาซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญศิริ ชูติกุล (2525-2526:70) ที่กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนยิ่งกว่าทักษะอื่นใดในกระบวนการเรียนรู้ทางภาษา เพราะเป็นการแสดงออกทางความคิดเป็นตัวหนังสือ เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นได้ทราบความคิดของผู้เขียนโดยไม่มีเสียงสูง ต่ำ หนัก เบา หรือท่าทางประกอบ เช่น การพูด จึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในด้านการเขียนเพราะภาษาไทยมีคุณลักษณะพิเศษ มีเสียงมากมาย ถ้อยคำหลากหลาย สามารถนำมาเรียบเรียงให้เกิดสัมผัสคล้องจองกันได้โดยไม่มีข้อจำกัด

ร้อยกรองเป็นลักษณะการเขียนประเภทหนึ่งที่เป็นวัฒนธรรมของชาติดั้งที่วิทย์ ศิวะศรียา-นนท์ (2504:268) กล่าวว่าไว้ว่า “ คนไทยเรามีชื่อเสมอว่าเป็นผู้มีใจรักกวี และเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน ” และบุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2514:62) กล่าวว่า “ คนไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนโดยธรรมชาติ ” ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตรา จงสถิตยัวัฒนา, ศิราพร จิตะฐาน ณ ถลาง และสุวรรณ สถาอานนท์ (2533:3) ที่กล่าวว่า ชาตินี้ไทยเป็นชาตินักกลอนเป็นกวีโดยกำเนิด เพราะคนไทยรักกลอน จังหวะ ไพเราะของภาษาตนเองเป็นภาษาตนเอง การใฝ่รักความงามของภาษานั้นทำให้คนไทยนิยมแต่งโคลงกลอนและบทประพันธ์ ซึ่งเห็นได้จากบทขับร้องโต้ตอบระหว่างชายหญิง บทขับลำนำที่ใช้ในการให้จังหวะในการทำงาน เพลงฉ่อย เพลงเกี่ยวข้าวหรือเพลงพื้นบ้าน บทเพลงต่าง ๆ เหล่านี้ใช้คำประพันธ์เป็นเครื่องให้ความเพลิดเพลิน ให้ความพร้อมเพรียงในการทำงาน และสื่อความคิดระหว่างกัน

ความนิยมร้อยกรองของคนไทยจะปรากฏให้เห็นในลักษณะของการใช้ถ้อยคำที่สัมผัสคล้องจอง เพราะหาไพเราะและจำได้ง่าย เช่น คำขวัญในวาระหรือโอกาสต่าง ๆ เช่น “ต้นไม้คือเพื่อนชีวิตเจ้าตุตอากาศพิษแทนข้า” “ชีวิตเราสั้นเพราะควนบุรี” “ขัณฑ์ระวังเด็ก หนุยังเล็กโปรดเมตตา” แม้แต่บนรถประจำทางหรือ รถบรรทุกก็มีข้อความคล้องจองกันให้เห็นอยู่เสมอ เช่น “ขัณฑ์ระวังคน เดินถนนระวังรถ” “ขัณฑ์อีกนิดช่วยต่อชีวิตคนขับ” “ห้อยโหนผดึกกฎหมาย อันตรายมีทุกนาที” (เบญจมาศ กริแสง.2535:2)

การเขียนร้อยกรองเป็นทักษะการเขียนที่ยากมาก ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มรรย (2533:137) กล่าวว่า การเขียนร้อยกรองนั้นเป็นทักษะที่มีความยากกว่าการเขียนร้อยแก้ว เพราะการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองเป็นการเขียนที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนมากกว่าการเขียนในรูปแบบอื่น การสอนการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองจึงดูเป็นเรื่องยากสำหรับครูในชั้นตัวนักเรียนเองก็รู้สึกว่ไม่ใช่เรื่องง่าย

✓ธรรมชาติของวิชาภาษาไทยนั้น เป็นวิชาทักษะจึงต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ แต่สภาพการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อต่อวิชาที่ฝึกฝน เพราะครูไม่สามารถจัดให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนได้ทั่วถึง จึงไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเท่าที่ควร และจากที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประสบปัญหาด้วยตนเองจากการเรียนการสอน การเขียนบทร้อยกรอง คือ นักเรียนจะเขียนโดยไม่มีสัมผัสคล้องจอง และไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์บังคับ ทั้งนี้อาจมาจากสาเหตุหลายประการ ดังเช่นที่ สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์มรรย (2533:10-12) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบวิชาภาษาไทยเพราะเนื้อหาซ้ำซาก จำเจ และสาเหตุที่สำคัญที่สุด คือ ครูยังขาดเทคนิคการสอนที่เร้าใจ ขาดความเอาใจใส่ที่จะพยายามคิดหรือหาวิธีสอนแปลกใหม่ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่ก้าวหน้าเพื่อนำมาพัฒนาการสอนของตนให้น่าสนใจขึ้น ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีบรรยายเนื้อหาตามหนังสือเรียนโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น จึงทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย //

แม้ว่าการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการเขียนร้อยกรองจะพบปัญหามาก แต่ก็ได้มีผู้เสนอแนวทางแก้ปัญหาและแนวการฝึกทักษะการเขียนร้อยกรอง ดังเช่น ศิวกันท์ ปทุมสูติ (2533:19-24) ได้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้การเขียนร้อยกรองได้ผลดีว่า ครูควรให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล ให้เรียนได้ด้วยตนเอง ไม่จำกัดเวลา บทเรียนควรเริ่มจากคำคล้องจองที่เป็นคำง่าย ๆ และไม่เป็นรูปแบบคำประพันธ์ นักเรียนสามารถเรียนได้เมื่อต้องการจะเรียน การกระทำดังกล่าวก็จะสามารถพัฒนาการเขียนบทร้อยกรองของเด็กได้ ซึ่งวิธีดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นนวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีข้อดี คือ นักเรียนมีอิสระที่จะพัฒนาตนเองตามศักยภาพ สามารถเรียนได้เร็วช้า ตามความสามารถของตนเองอย่างมีระบบ และไม่จำกัดเวลา ไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น ซึ่งในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองยังมีวัตถุประสงค์บอกไว้เป็นแนวทางในการเรียนรู้ นักเรียนสามารถเลือกสื่อการเรียน วิธีเรียนและกำหนดเวลาที่จะประเมินผลตนเองได้ นอกจากนี้ยังช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอนในการประหยัดเวลาในการเตรียมการสอน แก้ปัญหาการขาดแคลนผู้สอน และยังช่วยแก้ปัญหาด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ ให้อ่านรู้จริงได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นผลให้นักเรียน มีทักษะและเจตคติในการศึกษาค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไปอีกด้วย

ชุดการเรียนรู้จัดว่าเป็นสื่อประสม (Multi - media) จัดไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในซอง กล่อง หรือ กระเป๋า ในการสร้างจะใช้วิธีระบบเป็นหลัก จึงทำให้มั่นใจได้ว่า ชุดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ (บุญเกื้อ คอรวาเวช.2530:66-67) เพราะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออุปกรณ์หลาย ๆ อย่าง เช่น ภาพโปร่งใส รูปภาพ โปสเตอร์ สไลด์ เป็นต้น (Brown.1973:338) จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของครู ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน เพราะสื่อประสมที่จัดไว้เป็นระบบการแปรเปลี่ยนกิจกรรมและช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา (กาญจนา เกียรติประวัติ.2524:175 - 176) นอกจากนี้ชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนอย่างเชื่อถือได้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนและ/หรือสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามปกติที่ปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป (วราภา โพธิ์สัทธา.2532:50; สุมิตรา สุประดิษฐ์ ณ อรุณยา.2539:96; วลลิมา สงสุวรรณ์.2541:89; Moriber.1969:214 - 216; Mcdonald.1971:432 - A)

จากประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และความสำคัญของการศึกษาวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรองและเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาค้นคว้าสนใจที่จะพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อที่จะได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและสนุกสนานในการเรียน รวมไปถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และสามารถช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้เกิดผล และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอีกด้วย

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85 / 85

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 9 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 450 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 48 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้

1. สุ่มนักเรียนมาจำนวน 3 ห้องเรียนจาก 9 ห้องเรียน แล้วจับสลากเป็นห้องที่ 1 ,2 และ 3
2. การทดลองครั้งที่ 1 สุ่มนักเรียน 3 คน จากห้องที่ 1
3. การทดลองครั้งที่ 2 สุ่มนักเรียน 15 คน จากห้องที่ 2
4. การทดลองครั้งที่ 3 สุ่มนักเรียน 30 คน จากห้องที่ 3

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบท ร้อยกรอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) แบ่งเป็น 3 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 กลอนสุภาพ

เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ

เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนศึกษาจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย สื่อประสมดังนี้

1.1 บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัด บัตรทดสอบ และบัตรเฉลย

1.2 เกมโดมิโนต่อคำ

1.3 เกมปริศนาหะหมี่

2. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85

3. ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต่ำกว่าคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 โดย

85 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

85 ตัวหลัง หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจและทักษะปฏิบัติในเรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ที่วัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นและหา คุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา การสอนวิชาภาษาไทย และชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียบเรียงและนำเสนอสาระสำคัญตามหัวข้อดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
 - 1.1 การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
 - 1.2 การดำเนินการวิจัยและพัฒนา
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.2 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.3 ประเภทของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.4 หลักการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.5 คุณค่าของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.6 ลักษณะของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดี
 - 2.7 ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
 - 4.1 ความสำคัญของภาษาไทย
 - 4.2 โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 4.3 หลักการสอนภาษาไทย
 - 4.4 การสอนเขียนเขียนร้อยกรอง

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

1.1 การวิจัยและการพัฒนาทางการศึกษา

บอร์ก และเกลล์ (Borg and Gall.1979 : 771-798; พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์.2531 : 21-24) กล่าวถึงหลักการวิจัยและการพัฒนาทางการศึกษาไว้ดังนี้

การวิจัยและการพัฒนาทางการศึกษา (Education Research and Development) เป็นการพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย เป็นวิธีการที่สำคัญวิธีหนึ่งที่ยอมรับใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา โดยเน้นหลักการเหตุผลเป็นเป้าหมายหลักในกระบวนการพัฒนา และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา หมายถึงวัสดุครุภัณฑ์ทางการศึกษา ได้แก่ หนังสือแบบเรียน फिल्मสไลด์ เทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ รวมทั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

1.2 การดำเนินการวิจัยและพัฒนา

ขั้นตอนที่สำคัญของการวิจัยและพัฒนา มี 11 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะดำเนินการพัฒนา

ขั้นแรกสุดที่ต้องดำเนินการ คือ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะดำเนินการวิจัยและพัฒนาคืออะไร โดยจะต้องกำหนด

1.1 ลักษณะทั่วไป

1.2 รายละเอียดของการใช้

1.3 วัตถุประสงค์ของการใช้

เกณฑ์ที่จะใช้ในการเลือกกำหนดผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะดำเนินการวิจัยและพัฒนาอาจใช้เกณฑ์ 4 ข้อดังนี้ คือ

- 1) มีความจำเป็นหรือตรงกับความต้องการ
- 2) มีความก้าวหน้าในทางวิชาการเพียงพอ ในการที่จะดำเนินการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้กำหนดขึ้น
- 3) มีบุคลากรที่มีทักษะความรู้ และมีประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนาอย่างเพียงพอ

4) ผลิตภัณฑ์นั้นสามารถจะพัฒนาขึ้นมาโดยใช้เวลาอันสมควร

2. รวบรวมข้อมูลและงานวิจัย

ในขั้นตอนนี้ คือ การศึกษาทฤษฎีและวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะดำเนินการวิจัยและพัฒนา สังเกตการณ์ภาคสนามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ที่จะดำเนินการวิจัยและพัฒนา หรืออาจดำเนินการวิจัยในขนาดเล็กก่อน เพื่อที่จะหาคำตอบซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่นั้นไม่สามารถตอบคำถามได้ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการพัฒนาต่อไป

3. การวางแผนการวิจัยและพัฒนา

การวางแผนการวิจัยและพัฒนาในขั้นนี้ ประกอบไปด้วย

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์

3.2 ประเมินการใช้เรื่องค่าใช้จ่าย กำลังคน และระยะเวลาที่ใช้เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้

3.3 พิจารณาผลสืบเนื่องจากผลิตภัณฑ์

4. พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลิตภัณฑ์

ในขั้นการพัฒนารูปแบบนี้ จะเป็นขั้นตอนการออกแบบและจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ เช่น ถ้าเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น ก็ต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุอุปกรณ์ คู่มือการอบรม เอกสารประกอบการอบรม และเครื่องมือประเมินผล

5. ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1

โดยการนำเอาผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ และจัดเตรียมไว้ในขั้นที่ 4 ไปทำการทดลองใช้เพื่อทำการทดสอบคุณภาพ ขั้นตอนของการทดสอบผลิตภัณฑ์นี้ใช้โรงเรียนจำนวน 1-3 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กประมาณ 6-12 คน ทำการประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

6. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองในขั้นตอนที่ 5 มาใช้ในการพิจารณาปรับปรุง

7. ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2

การดำเนินการขั้นตอนนี้ จะนำผลิตภัณฑ์ที่ทำการปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองเพื่อทำการทดสอบหาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ โรงเรียนที่ใช้จำนวน 5-15 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 30-100 คน ทำการประเมินผลในเชิงปริมาณในลักษณะทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์ อาจจะมีกลุ่มควบคุมการทดลองได้ด้วย

8. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองของขั้นตอนที่ 7 มาปรับปรุงแก้ไข

9. ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3

ขั้นตอนนี้ จะนำเอาผลิตภัณฑ์ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลอง เพื่อทดสอบคุณภาพของการใช้งานผลิตภัณฑ์ โดยการใช้ตามลำพังในโรงเรียน 10-30 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 40-200 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วทำการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

10. ปรับปรุงแก้ไขผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองในขั้นตอนที่ 9 ที่ผ่านมานำมาปรับปรุงแก้ไข

11. เผยแพร่

เขียนรายงานการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนาในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการ และติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทางการศึกษา หรือหน่วยงานที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำผลิตภัณฑ์นั้นเผยแพร่ออกไปใช้

2. เอกสารที่เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สุรินทร์ ปัทมาคม (2519 : 10) กล่าวว่าชุดการเรียนรู้มีหลายชื่อ เช่น Instruction Package, Self Instructional Package หรือบางทีเรียกว่า Individualized Package ซึ่งหมายถึงชุดของอุปกรณ์ในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ที่สร้างขึ้นมาเป็นรายวิชาในหัวข้อต่าง ๆ ที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก

ลัดดา ศุภปรีดี (2523 : 29) ให้ความหมายว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อหลายชนิดร่วมกัน หรือที่เรียกว่า สื่อประสม (Multi Media System) เพื่อสนองจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนที่ตั้งไว้เรื่องใด เรื่องหนึ่ง และให้สะดวกต่อการใช้ในการเรียนการสอน

วาสนา ชาวหา (2522 : 139) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลว่าเป็นชุดการเรียนด้วยตนเองที่จัดโปรแกรมการเรียนสำหรับผู้เรียน ให้เรียนด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคล ให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนไปให้สุดขีดความสามารถ โดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่น

แคปเฟอร์และแคปเฟอร์ (Kapfer and Kapfer. 1972 : 3 – 10) ให้ความหมายว่า ชุดการเรียนเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ การรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการเรียนนั้น ได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเนื้อหาจะต้องตรงและชัดเจนที่จะสื่อความหมาย ให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน

ควน (Duane. 1973 : 169) กล่าวถึงชุดการเรียนว่าเป็นการเรียนรายบุคคล (Individual Instruction) อีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตามเป้าหมาย ผู้เรียนจะเรียนไปตามอัตราความสามารถ และความต้องการของตนเอง

มัวร์ (Moore. 1974 : 24) ได้พูดถึงชุดการเรียนว่าเป็นนักศึกษารายบุคคลที่เป็นระบบที่ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนต่อเนื่องกันไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อและกิจกรรมที่จัดไว้

เวบบอร์ (Webber. 1977 : 329) ได้กล่าวว่า การเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำการในการเรียนด้วยตนเองตลอดเวลา ดังนั้นถ้าผู้เรียนยังเป็นเด็กเล็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะและวินัยในตนเองเพียงพอแล้ว ย่อมทำให้การเรียนไร้ประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะเขาจะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียน ไม่เข้าใจงานที่สั่งให้ทำ หรือขาดการมีส่วนร่วมอย่างแข็งแกร่งในการเรียน เพราะมีช่วงความสนใจสั้นจึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

Abbuzzese (editor) (1992 : 221) กล่าวว่า เป็นสื่อการสอนที่ทำให้ผู้เรียน กระฉับกระเฉงในการเรียนรู้ ทราบอัตราความก้าวหน้าในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีวิธีการนำเสนอหลายวิธีเพื่อให้ผู้เรียนให้ความร่วมมือ เช่น เสนอในรูปแบบสื่อพิมพ์อย่างเดียว หรือเสนอในรูปแบบสื่อพิมพ์เทปบันทึกเสียง หรือสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีกิจกรรมร่วม

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่าชุดการเรียนรู้เป็นการรวบรวมสื่อการสอนที่ออกแบบมา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ผู้เรียนจะเรียนไปตามอัตราความสามารถ ความต้องการของตนเอง และผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในบทเรียน ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรม ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีวิธีการนำเสนอทั้งในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์อย่างเดียวและสื่อประสม

2.2 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันในรายละเอียดซึ่งแต่ละหน่วยงานและสถาบันการศึกษาจัดทำขึ้นมา เพื่อความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

นิรมล ศตวุฒิ (2526 : 142) ได้อธิบายว่าส่วนประกอบหลักของชุดการเรียนรู้แบบ เอกัตบุคคล (Individualized Learning Package) มีดังต่อไปนี้ คือ

1. เป้าหมาย เป็นการกำหนดผลที่ต้องการ หรือผลที่คาดหวังขั้นสุดท้ายที่ผู้เรียนควรได้รับเมื่อเรียนจบแล้ว ดังนั้นการกำหนดเป้าหมายในชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคลนี้ อาจกำหนดเป็นเป้าหมายของบทเรียนแต่ละหน่วยใหญ่ หรือเป้าหมายของกระบวนวิชานั้น ส่วนในหน่วยย่อย ๆ หรือในบทเรียนแต่ละเรื่องมีการกำหนดเฉพาะจุดประสงค์เท่านั้น

2. จุดประสงค์ คือการกำหนดผลที่ต้องการหรือผลที่คาดหวังที่เฉพาะเจาะจงของเนื้อหาบทเรียนแต่ละตอน จนเห็นได้ชัดเจนและเข้าใจตรงกันว่าผลเหล่านั้นคืออะไร จะได้มาด้วยวิธีใด ในระดับคุณภาพขนาดใด นั่นคือกำหนดที่คาดหวังในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)

3. แนวคิดที่ควรรู้ (Ideas to be Leamed) ประกอบด้วยแนวคิดที่สำคัญ โดยสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาที่ผู้เรียนกำลังจะเรียนเพื่อช่วยในการศึกษา วิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และแก้ปัญหาในรายละเอียดเนื้อหาบทเรียนต่อไป และเมื่อเรียนจบแล้วผู้เรียนก็จะได้รับแนวคิดเหล่านี้

4. การประเมินผลก่อนเรียน (Preassessment) เป็นการกำหนดว่าผู้เรียนจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อจะค้นพบว่าตนเองได้รู้เนื้อหาที่กำลังเรียนมากก่อนแล้วมากน้อยเพียงไร เพื่อที่จะได้ตัดสินใจว่าจะเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้ใด หรือควรได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำกิจกรรมใดบ้าง การประเมินตนเองก่อนเรียนนี้อาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก็ได้ หรืออาจให้ผู้เรียนแสดงหลักฐานว่าได้เรียนรู้ในเรื่องที่กำลังจะเรียนบางส่วน หรือทั้งหมดก็ได้

5. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity) ประกอบด้วยขั้นตอนที่เสนอแนะให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์กิจกรรมการเรียนนี้จะเรียนตามลำดับก่อนหลังในบางโอกาสผู้เรียนจะไม่ทำทุกกิจกรรม อาจข้ามบางกิจกรรมถ้าสามารถทำกิจกรรมอื่นต่อไปได้สำเร็จ

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินผลว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ อาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหรือให้ผู้เรียนเสนอผลงานในรูปแบบใดก็ได้ตามที่กำหนดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

อรพรรณ พรสีมา (2530) กล่าวสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อหน่วยงานหรือชื่อบทเรียน
2. คำนำหรือคำชี้แจง เป็นคำบรรยายเบื้องต้นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนและคำอธิบายว่า ทำไมผู้เรียนจึงควรศึกษาชุดการเรียนนี้
3. วัตถุประสงค์ของบทเรียนเป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรจะได้รับจากการศึกษาชุดการเรียนรู้
4. การทดสอบก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ในสิ่งที่จะเรียนหรือยัง
5. กิจกรรมการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียน สื่อการสอนหลักก็คือสิ่งพิมพ์ ส่วนสื่ออื่น ๆ จะเป็นสื่อประกอบหรือสื่อเสริม เช่น รูปภาพ แผนภูมิ เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ เป็นต้น

6. การประเมินผลหลังเรียน เพื่อให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าทางการเรียนของตน โฮเวล (Howell. 1973 : 127) ได้สรุปว่า ชุดการเรียนนั้นอย่างน้อยจะต้องประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. รายการเนื้อหาวิชาและสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น กิจกรรม หรือวิธีการที่จะนำผู้เรียนให้บรรลุถึงพฤติกรรมขั้นสุดท้าย
3. วิธีการวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียนว่าได้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือยัง

โดยสรุปแล้วชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามแต่ลักษณะของกลุ่มเป้าหมายและสาระความรู้ ที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ องค์ประกอบและโครงสร้างของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจะมีลักษณะร่วมกันคือ

1. ชื่อหน่วยหรือชื่อบทเรียน
2. แนวคิดสำคัญ หลักการและเหตุผล
3. จุดประสงค์
4. การประเมินผลเบื้องต้น
5. กิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้
6. การประเมินผลหลังเรียน

2.3 ประเภทของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ประเภทของชุดการเรียนรู้ที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปนั้น กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 61) ได้แบ่งตามลักษณะของผู้ใช้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนรู้สำหรับครู เป็นคู่มือ และเครื่องมือที่ให้ครูนำไปใช้สอนนักเรียน หรือเรียกว่าชุดการเรียนรู้การสอน เหมาะกับครูที่มีประสบการณ์น้อย ครูเป็นผู้ทำกิจกรรม ควบคุม กิจกรรมทั้งหมด นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมภายใต้การดูแลของครู ครูผู้สอนวิชาเดียวกันควร จะได้ช่วยกันจัดทำชุดการสอนแบบนี้

2. ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักเรียนต้องเรียนและทำกิจกรรมด้วยตนเอง ใช้ เวลาและสถานที่ที่ไหนก็ได้ ครูมีหน้าที่จัดและมอบชุดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียน และรับ รายงานเป็นระยะพร้อมให้คำแนะนำและประเมินผล ชุดการเรียนรู้แบบนี้ช่วยครูนักเรียนได้มาก เช่น สอนไม่ทันหลักสูตร ไม่ได้เตรียมตัวในการสอน ความแตกต่างของนักเรียน ช่วยนักเรียน ที่เรียนอ่อน เรียนเก่ง เป็นต้น นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้นี้ ทำให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเอง เกิดนิสัยรักการใฝ่หาความรู้เป็นการพัฒนาตนเอง

3. ชุดการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนใช้ร่วมกัน เป็นการผสมระหว่าง ประเภทที่ 1 กับ ประเภทที่ 2 ครูเป็นผู้ควบคุม กิจกรรมบางอย่างครูทำให้นักเรียนดู บางอย่างนักเรียนทำคนเดียวหรือร่วมกันทำ บางกิจกรรมครูและนักเรียนต้องทำ แล้วแต่เนื้อหาในเรื่องที่ทำเป็นชุด การเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ประเภทนี้เหมาะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.4 หลักการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ธีรชัย ปุณณโชติ (2537) ได้กล่าวถึงแนวความคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า อาศัยหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) และธอร์นไดค์ (Thorndike) สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้คือ

1. เงื่อนไขของการตอบสนอง (Operant Conditioning) ได้แก่ การเสริมแรง (Reinforcement) หรือการไม่เสริมแรง (Non-reinforcement) เมื่อผู้เรียนได้ทำการตอบสนอง

2. การเสริมแรง (Reinforcement) การเสริมแรงเป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมที่ดีควรได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดีก็ไม่ควรจะสนับสนุนให้เกิดขึ้นอีกต่อไป โดยละเว้นมิให้เกิดการเสริมแรงนั้น ในการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ การรู้ผลการเรียนหรือรู้คำตอบ (Knowledge of Results) เป็นตัวเสริมแรงอย่างหนึ่ง และในการเสริมแรงนั้นจะต้องกระทำทันทีทันใด

3. การดัดรูปพฤติกรรม (Shaping) พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างจะมีความซับซ้อนมาก ประกอบด้วยขั้นต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป การดัดรูปพฤติกรรมก็จะต้องรู้ว่าขั้นสุดท้ายนั้นเป็นอะไร แล้วจึงเสริมแรงแต่ละขั้นไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ขั้นแรกไปจนถึงขั้นสุดท้ายให้เป็นไปในทางที่ต้องการ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้คือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) คือการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) ถ้าผู้เรียนตอบสนองแล้วได้รับผลที่สมประสงค์ การตอบสนองนั้น ๆ ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ตรงกันข้ามถ้าผู้เรียนตอบสนองแล้วได้รับความไม่สบายใจความไม่สมประสงค์การตอบสนองนั้นก็มีแนวโน้มว่าจะไม่เกิดขึ้นอีก

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercises) คือการที่บุคคลได้มีโอกาสได้กระทำซ้ำ ๆ ในพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง จะทำให้พฤติกรรมนั้น ๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะเรียน

การนำระบบชุดการเรียนรู้มาใช้ในระบบการศึกษานั้น มีแนวคิดดังนี้ (สันหัต ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข . 2525 : 193 – 195)

1. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตามหลักจิตวิทยาผู้เรียนมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ความสามารถ สถิติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และอื่น ๆ นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลวิธีการที่เหมาะสมที่สุดคือการจัดการสอนรายบุคคล หรือการศึกษาตามเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรีและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. การเรียนการสอนแต่เดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งความรู้หลักในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการนำสื่อการสอนมาใช้จะต้องจัดให้ตรงเนื้อหา และประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่าง ๆ โดยนิยมจัดในรูปแบบของชุดการเรียนรู้ การเรียนด้วยวิธีนี้ครูจะช่วยถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสามผู้เรียนจะศึกษาด้วยตนเองที่ผู้สอนเตรียมไว้ในรูปแบบการเรียนรู้ และที่ผู้สอนชี้ทางให้ผู้เรียนจะศึกษาด้วยตนเองจากผู้สอนเตรียมไว้ให้รูปแบบของชุดการเรียนรู้ และที่ผู้สอนชี้ทางให้

3. แนวคิดในเรื่องของการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไป

แต่เดิมนั้นการผลิตและการใช้สื่อการสอนมักออกมาในรูปแบบต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างใช้เป็นสื่อเดี่ยว ๆ มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลาแนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการเรียนรู้ อันจะมีผลต่อการใช้จากการใช้สื่อ “เพื่อช่วยครูสอน” คือครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นการใช้สื่อการสอน “เพื่อช่วยผู้เรียนเรียน” คือให้ผู้เรียนหยิบใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ด้วยตนเองของผู้เรียนเองโดยอยู่ในรูปของชุดการเรียนรู้

✓ 4. แนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม แต่เดิมนั้นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนในห้องเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว คือ ครูเป็นผู้นำ และผู้เรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ผู้เรียนจะมีโอกาสพูดก็ต่อเมื่อครูให้พูด การตัดสินใจของผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะตามครู ผู้เรียนเป็นฝ่ายเอาใจครูมากกว่าครูเอาใจผู้เรียน ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนในห้องเรียนนั้นแทบจะไม่มีเลย เพราะครูส่วนใหญ่ไม่ชอบผู้เรียนคุยกัน ผู้เรียนจึงไม่มีโอกาสฝึกฝนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ และเชื่อฟังและเคารพความคิดของผู้อื่น เมื่อเติบโตใหญ่จึงทำงานร่วมกันไม่ได้ นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมก็มักอยู่กับข้อจำกัดด้านค่าและแบบเรียนในห้องเรียนแคบ ๆ ครูไม่เคยพาผู้เรียนออกไปสู่สภาพภายนอกโรงเรียน แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้จึงต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อการสอนออกมาในรูปของชุดการเรียนรู้

5. แนวคิดในการนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ โดยจัดสภาพออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน

5.1 ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง

5.2 มีทางทราบว่า การตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร

5.3 มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้ผู้เรียนภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูกอันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต

5.4 ได้ค่อยเรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนเองโดยไม่มีผู้มาบังคับ

การจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ดังกล่าวจะต้องมีเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดหมายปลายทาง โดยการจัดการสอนแบบโปรแกรมในรูปของกระบวนการและชุดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญ

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องคำนึงถึงสิ่งที่จะเป็นแนวทางในการสร้าง ซึ่งได้แก่ จุดมุ่งหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จิตวิทยาการเรียนรู้ การออกแบบและการหาประสิทธิภาพที่เป็นระบบและหลักการวัดผล

2.5 คุณค่าของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วาสนา ขาวหา (2522 : 34) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. นักเรียนสามารถเรียนได้ตามลำพังเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลโดยไม่ต้องอาศัยครูเป็นผู้สอน และเป็นไปตามความสามารถของผู้เรียนในอัตราความเร็วของแต่ละคน โดยไม่ต้องกังวลว่าจะตามเพื่อนไม่ทันหรือต้องเสียเวลาคอยเพื่อน
2. นักเรียนสามารถนำไปเรียนที่ใดหรือเวลาใดก็ได้ที่ตนสะดวกและพอใจ
3. แก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูได้ในบางโอกาส อาจใช้ชุดการเรียนรู้นี้กับนักเรียนเนื่องจากครูไม่เพียงพอหรือมีความจำเป็นมาสอนไม่ได้ ซึ่งการเรียนจากชุดการเรียนรู้นี้ยังส่งผลทางด้านคุณภาพการเรียนรู้ด้วย
4. ฝึกนักเรียนให้เรียนรู้โดยการกระทำที่นอกเหนือไปจากสภาพการณ์ในชั้นเรียนปกติที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวาง และเน้นกระบวนการเรียนรู้ (Process) มากกว่าเนื้อหาวิชา (Content)

ลัดดา ศุขปรีดี (2523 : 33) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียนรู้ว่า

1. ให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มที่ได้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนนั้นจะสร้างให้นักเรียนใช้ นักเรียนจะทำตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดการเรียนรู้นั้น ๆ ด้วยตนเอง
2. สร้างขึ้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง (Continuous Progress Curriculum) ชุดการเรียนรู้จะถูกสร้างขึ้นเป็นรายวิชา แต่ละวิชาถูกแบ่งเป็นหน่วยย่อย เป็นชุดการเรียนรู้ขึ้นชุดหนึ่ง ซึ่งเนื้อหาจะเรียงตามลำดับต่อเนื่องกันตั้งแต่ง่าย ๆ ไปหายากและมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนในแต่ละหน่วยที่ตนเองชอบได้ตามความสามารถและประสบการณ์เดิม จะเรียนอย่างใดก่อนและอย่างใดหลัง และจะเรียนให้ก้าวหน้าไปเท่าใดก็ได้ไม่มีขีดจำกัด ชุดการเรียนรู้เมื่อจบแต่ละหน่วยแล้วมีโอกาสติดตามผลหน่วยต่อไปได้ตามความสามารถของผู้เรียนนั้น ๆ

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเองเป็นขั้นตอนและจะได้รับรู้ประสบการณ์แห่งความสำเร็จ เป็นการเสริมแรงที่ทำให้อยากเรียนในชั้นเรียนต่อไป ชุดการเรียนจะช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนตามอัตราความสามารถของผู้นั้น

4. สร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน จะเรียนที่ไหน เมื่อใดและจะใช้เวลาเรียนนานเท่าใดก็ได้ซึ่งไม่เหมือนกันหรือไม่ต้องเรียนไปพร้อม ๆ กัน

2.6 ลักษณะของชุดการเรียนที่ดี

นิพนธ์ ศุภปรีดี (2519 : 67 – 68) ได้กล่าวถึงลักษณะของชุดการเรียนที่ดีว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นชุดการเรียนที่เหมาะสมตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ที่สุด
2. เหมาะกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
3. สื่อที่ใช้สามารถสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ดี
4. มีคำแนะนำและวิธีการใช้อย่างละเอียดง่ายต่อการใช้
5. มีวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนทั้งหมดที่กำหนดไว้ในบทเรียนอย่างครบถ้วน
6. ได้ทดสอบและปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ
7. มีความคงทนต่อการเก็บและการหยิบใช้

ดังนั้นชุดการเรียนที่ดีน่าจะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีเหตุผลของผู้เรียนได้

2.7 ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียน

ชม ภูมิภาค (2524 : 103 – 104) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนดังนี้

1. วิเคราะห์และกำหนดความต้องการ
2. กำหนดจุดหมายและจุดมุ่งหมาย
3. ออกแบบองค์ประกอบของระบบ
4. วิเคราะห์แหล่งวิทยาการที่ต้องการแหล่งวิทยาการที่มีอยู่และข้อจำกัด

(Constraints)

5. การปฏิบัติเพื่อจัดหรือปรับปรุงข้อจำกัด

6. เลือกหรือพัฒนาวัสดุเพื่อการสอน
7. ออกแบบการประเมินผลการกระทำของนักเรียน
8. ทำการทดสอบทดลองประเมินผลเพื่อพัฒนาและฝึกอบรมครู
9. ปรับปรุงแก้ไขและประเมินผล
10. การสร้างเป็นชุดหรือติดตั้งเพื่อใช้

สมชัย วุฒิปรีชา (ปริยา ตรีศาสตร์. 2530 : 44 ; อ้างอิงมาจาก สมชัย วุฒิปรีชา. 2516 : 128 – 129) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อประสมที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง แต่ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจะมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้หรือไม่ จำเป็นจะต้องเอาวิธีวิเคราะห์ระบบมาใช้ ซึ่งวิธีวิเคราะห์ระบบเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล เรียกว่า System Approach มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นปัญหาที่ต้องการแก้ไขนั้นคืออะไร
2. ขั้นกำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหา โดยสามารถปฏิบัติหรือเห็นการกระทำได้
3. ขั้นการสร้างเครื่องมือ กระทำหลังจากตั้งเป้าหมายแล้วเพื่อใช้วัดได้ทุกระยะ
4. ขั้นการกำหนดทางเลือกหรือวิธีแก้ปัญหา เพื่อใช้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย
5. ขั้นทดลอง เพื่อเลือกเอาวิธีที่ดีที่สุดใช้เป็นหนทางไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้
6. ขั้นวัดและประเมินผล โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาประเมินว่าสามารถใช้ปฏิบัติงานตามเป้าหมายได้หรือไม่อย่างไร เพื่อปรับปรุงแก้ไข

จากกระบวนการและขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ดังที่หลายท่านได้เสนอไว้ จะเห็นได้ว่าการสร้างชุดการเรียนรู้เป็นงานที่จะต้องจัดวางแผนอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่เป้าหมายของหลักสูตร การนำเป้าหมายนั้นมาวิเคราะห์ แล้วนำมาสร้างเป็นจุดมุ่งหมายของชุดการเรียนรู้ จากนั้นกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แล้วลงมือสร้างชุดการเรียนรู้ นำชุดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มเล็ก นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำไปทดลองใหม่กับกลุ่มทดลอง นำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขก่อนการนำไปใช้ ในระหว่างการใช้จะต้องมีการประเมินผลและนำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

มนตรี เพชรอินทร์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะเรื่องการผลิตแผ่นภาพโป่งใส สำหรับครูวิทยาศาสตร์ เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่สมัครเข้ารับการอบรมปฏิบัติการเรื่องการผลิตแผ่นภาพโป่งใสสำหรับครูวิทยาศาสตร์ จำนวน 1074 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 100.00/91.86 และ การใช้ชุดการเรียนรู้ทำให้ครูวิทยาศาสตร์มีความรู้สูงกว่าการอบรมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธน อยู่สำราญ (2538 : 66) ได้ทำการสร้างชุดการเรียนรู้เรื่องการซ่อมแซมอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้าน วิชา ง 013 งานช่างพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น และศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน-โรงเรียน วัดพุทธบูชา กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน ผลการศึกษพบว่า ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 88.30/98.01 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 85/85 ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้มีเจตคติที่ดีต่อชุดการเรียนรู้

สกาเตือน มงคลสุคนธ์รัก (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง กระบวนการพยาบาลสำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี จำนวน 44 คน ผลการทดลองพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.00/86.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิเศษ ภัทรพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชา กิตติกรรมฐาน สำหรับกลุ่มผู้สนใจ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการศึกษพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่

พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 90.10/93.75 ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

รัตนะ บัวรา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 76 คน ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เชษฐา บุญขวลิต (2540 : 99-100) ได้ทำการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การใช้เครื่องมือวัดไฟฟ้า วิชา ช 0278 ช่างเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 ผลการศึกษาพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ภาวดี เกตุกุ (2541 : 136) ได้ทำการศึกษาผลการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการนำเสนอผลงานทางวิทยาศาสตร์และค่านิยมต่อภูมิปัญญาไทยทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการนำเสนอผลงานทางวิทยาศาสตร์และค่านิยมต่อภูมิปัญญาไทยทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้และการสอนโดยครูเป็นผู้สอน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกยางวิทยา จ.สุรินทร์ จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการนำเสนอผลงานทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยทางวิทยาศาสตร์กับการสอนโดยครูเป็นผู้สอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่านิยมต่อภูมิปัญญาไทยทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

๔ นิพพาน์ คงบางพระ (2542 : 71) ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนโดยการสอนด้วยชุดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมประกอบการวิเคราะห์คุณค่าภูมิปัญญาไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา จ.นครปฐม จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมประกอบการวิเคราะห์ภูมิปัญญาไทย และ กลุ่มควบคุม 30 คน ได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกัน ความสามารถในการคิดพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

๕ อุษาวรรณ ปาลิยะ (2544 : 98) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทยเรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำสำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดได้ทั้ง 3 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 เรื่องคำราชาศัพท์ สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์มีประสิทธิภาพเป็น 93/91 ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์ สำหรับพระภิกษุ มีประสิทธิภาพเป็น 91/90 ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน มีประสิทธิภาพเป็น 96/94

สุภาภรณ์ ทิพย์สุวรรณ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์แบบเรียนเป็นคู่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาปรากฏว่าชุดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบเรียนเป็นคู่สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความรับผิดชอบในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบเรียนเป็นคู่สูงกว่าการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

๑ สุวรรณมาลี นาคเสน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอน Group Investigation เรื่อง วงกลม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอน Group Investigation มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังจากได้รับการสอนด้วยชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอน Group Investigation สูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของครูหลังการใช้ชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอน Group Investigation อยู่ในระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

มอริเบอร์ (Moriber. 1969 : 214 – 216) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้วิทยาศาสตร์กายภาพ เรื่องทฤษฎีอะตอมและพันธเคมี ในระดับวิทยาลัยโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามปกติ กลุ่มทดลองสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มควบคุมสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สติกลแลนด์ (Strickland. 1971 : 2510 – A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการออกแบบปกติในวิชาชีววิทยาทั่วไป โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ส่วนอีกรุ่นหนึ่งสอนแบบปกติ ปรากฏว่านักศึกษากลุ่มที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับกลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๑ กูดนีย์ (Cudney. 1975 : 26) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อฝึกทักษะการพยาบาลที่มหาวิทยาลัยเดลาแวร์ การวิจัยนี้กระทำกับกลุ่มทดลองจำนวน 25 คน จากนักศึกษาทั้งหมด 100 คน ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเรียนนอกเวลาสัปดาห์ละ 4 วันโดยการเรียนรู้กับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นเวลา 56 ชั่วโมง ปรากฏว่าผลการเรียนได้รับผลดีเท่ากับกลุ่มที่เรียนตามปกติเป็นเวลา 2 ภาคเรียน

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการศึกษามาจะเห็นได้ว่างานวิจัยที่ทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วยวิธีนี้ สำหรับงานวิจัยที่

ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการเรียนจากวิธีสอนแบบปกติ พบว่าผู้เรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่าผู้เรียนที่เรียนจากวิธีสอนปกติ แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ รวมทั้งความคิดเห็นของครูหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ในระดับความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

4.1 ความสำคัญของวิชาภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีค่าอย่างยิ่ง ทั้งแสดงความเป็นเอกลักษณ์และเอกราชของชาติไทย เป็นสิ่งที่พึงรักและหวงแหนไว้ตราบนานเท่านานความเป็นไทยยังดำรงอยู่ แต่การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทุกวันนี้มีปัญหาอยู่มาก ทั้งผู้สอนภาษาไทยและผู้เรียนภาษาไทย เพราะความงอกงามหรือความวิบัติของภาษาไทยทั้งหลายขึ้นอยู่กับ การถ่ายทอดวัฒนธรรมของภาษา และการเรียนรู้วัฒนธรรมเป็นสำคัญ ปัญหาของครูภาษาไทยคือ ไม่อยากสอนเพราะนักเรียนไม่อยากเรียน ปัญหาของนักเรียนคือ ไม่อยากเรียนเพราะครูสอนไม่สนุก การสอนภาษาไทยจึงเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งที่จะทำให้ภาษาไทยยังคงแสดงความเป็นเอกลักษณ์และเอกราชทางภาษา ครูสอนภาษาไทยมีส่วนสำคัญที่จะอนุรักษ์ส่งเสริมให้ภาษาดำรงอยู่อย่างงอกงาม (สมพร มั่นตะสูตร.2526:คำนำ)

การสอนภาษาไทยก็ตามประกอบด้วย การใช้ภาษา หลักภาษา วรรณคดีและวัฒนธรรมของภาษานั้น ๆ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีวัฒนธรรม แสดงความเหลื่อมล้ำต่ำสูง แสดงความสนิทคุ้นเคยในระหว่างบุคคลที่สนิทสนมกัน ถ้อยคำที่ใช้อยู่จะบอกให้ผู้ฟังรู้ว่า ผู้สนทนามีความรู้จักมักคุ้นมากน้อยเพียงใด จากลักษณะของภาษาไทยที่ปรากฏอยู่ทั่วไปเช่นนี้ ย่อมชี้ให้เห็นว่าครูภาษาไทยควรสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้อย่างถูกกาลเทศะ เหมาะกับฐานะ และความสัมพันธ์ของบุคคลนั้น คือ ต้องสอนการใช้ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ในแง่ของการสื่อสารซึ่งประกอบด้วยทักษะในการรับสาร ได้แก่ ทักษะการฟัง และการอ่าน และทักษะในการส่งสาร ได้แก่ ทักษะการพูดและการเขียน การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันต้องมีการส่งสารและรับสารอยู่ตลอดเวลา การสอนภาษาไทยจะสอน

เพียงทักษะใดทักษะหนึ่งไม่ได้ การฝึกฝนให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทั้งสี่ให้สัมพันธ์กันจึงเป็นสิ่งสำคัญ (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย.2523:72)

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว สนม ครูทเมือง (2523 : 3) ได้สรุปความสำคัญของภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติให้มีความเข้าใจตรงกัน ทั้งทักษะ การฟัง พูด อ่าน และเขียน
2. ช่วยให้เกิดความรักในวัฒนธรรมของตนเอง เช่น ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์แสดงความเป็นไทย เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ ภาษาไทยแสดงถึง วัฒนธรรมประจำชาติที่ทำให้คนไทยมีภาษาเป็นของตนเอง ควรรักษาสืบทอดต่อไป และการสอนภาษาไทยต่อคนไทย ทำให้รู้สึกว่ ภาษาของตนต้องหวงแหน ทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ
3. การสอนภาษาไทย ช่วยในด้านความเจริญงอกงามของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ มีความเจริญงอกงามด้านจิตใจ สามารถนำไปศึกษาวิชาแขนงต่าง ๆ เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ในสาขาวิทยาการอื่น ๆ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

4.2 โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

ในหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีการแบ่งโครงสร้าง ดังนี้

วิชาบังคับแกน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ท 101 ภาษาไทย

4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

ท 102 ภาษาไทย

4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ท 203 ภาษาไทย

4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

ท 204 ภาษาไทย

4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ท 305 ภาษาไทย 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

ท 306 ภาษาไทย 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือกเสรี

เรียน ท 011 เสริมทักษะภาษา 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

เรียน ท 021 การอ่านและพิจารณาหนังสือ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

เรียน ท 022 การอ่านงานประพันธ์เฉพาะเรื่อง 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

เรียน ท 031 นิทานพื้นบ้าน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

เรียน ท 041 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

เรียน ท 042 การพูดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

เรียน ท 051 หลักภาษาเพื่อการสื่อสาร 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

หมายเหตุ

รายวิชา ท 011 และ ท 021 ควรเลือกในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชา ท 022 ท031 ท041 ท 042 และ ท 051 ควรเลือกเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยกเว้นในกรณีที่ผู้เรียนมีความสามารถพิเศษจะเลือกเรียนรายวิชาดังกล่าว ในชั้นใดนอกจากที่กล่าวแล้วก็ได้

4.3 หลักการสอนวิชาภาษาไทย

การสอนภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการสอนเพื่อเน้นให้นักเรียนเกิดพัฒนาการอันเหมาะสม เกิดทักษะทางภาษาที่ดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และนำความรู้ทางภาษาไทยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จึงมุ่งสอนทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กัน คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน และในขณะเดียวกันต้องสอนทักษะการใช้ภาษากับหลักภาษาและวรรณคดีด้วย

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2526 : 1-2) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทยให้บรรลุความมุ่งหมายตามต้องการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาการทางภาษา คือ ความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งเจริญขึ้นตามวัย ความสามารถในการใช้ภาษานั้น ประกอบด้วย การแสดงออกทางความคิด การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน เพราะพัฒนาการทางภาษาอาจได้รับการส่งเสริมให้การเจริญงอกงามได้ โดยการอบรม สั่งสอนและการฝึกฝน สิ่งที่ต้องคำนึงในการเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาให้กับนักเรียนนั้นก็คือ จะต้องพยายามหาวิธีการในการจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการในการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ด้านความรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระต่าง ๆ เช่น จากกาการฟัง การอ่าน การค้นคว้าเพิ่มเติม ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่าง เช่น ในการเรียนหลักภาษา นอกจากจะศึกษาหาความรู้เรื่องระเบียบของภาษาแล้ว ครูต้องชี้แนวทางให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการอ่าน การเขียน และการพูดอย่างถูกต้อง

3. ด้านความคิด เป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็น ภาษาช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการที่ได้พูด ระบายอารมณ์ของผู้พูด ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ดังนั้น ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ จากการฟัง การอ่าน ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ไม่ใช่ท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง เพราะเป็นความรู้ที่ขาดความคิด และมีเหตุผล

4. ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วและมีความชำนาญ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มุ่งฝึกทักษะให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ดี ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างเพียงพอจึงจะเกิดความชำนาญได้

องค์ประกอบในการเรียนการสอนทักษะที่สำคัญนั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง จัดให้มีการฝึกหัด และจัดให้มีการติชมผลที่เกิดขึ้น ดังนั้น ครูจะต้องทำให้เกิดความเข้าใจในความมุ่งหมายของการเรียนการสอนเสียก่อน เพื่อที่นักเรียนจะได้เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้รับฟัง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. ด้านเจตคติ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งมีอิทธิพลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อบุคคลอื่น สภาพการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความคิดต่าง ๆ ในเมื่อเจตคติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากได้รับการจูงใจอย่างถูกวิธี ดังนั้น ครูจึงควรปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาไทย คือ มีความรู้สึกภาคภูมิใจในภาษาของชาติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และเต็มใจที่จะฝึกฝนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พินดา พ่วงชูศักดิ์ (2531:11-14 ; อ้างมาจาก ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. ม.ป.ป.) ได้เสนอแนะเทคนิคการสอนภาษาไทย โดยยึดหลักความรู้ทางการสื่อสารเป็นแนวทาง ดังต่อไปนี้

1. วางแผนเพื่อนำความรู้เรื่องการสื่อสารไปใช้ในการสอนภาษาไทย

1.1 สสำรวจตัวครูเอง และแนะนำให้นักเรียนสำรวจตัวเองด้วยว่าเคยทำให้เกิดปัญหาอะไรขึ้นบ้าง ในกาสื่อสารในชีวิตประจำวัน แล้วรวบรวมปัญหาเหล่านั้นมาพิจารณาเพื่อหาทางแก้ไขข้อบกพร่องที่เป็นปัญหาให้เสร็จสิ้นไป

1.2 ปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทย โดยคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ คือ ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร ตัวสาร และวิธีการส่งสาร และพยายามทำให้เกิดความแจ่มแจ้งในการสื่อสารระหว่างกัน เช่น อาจปรับปรุงวิธีการส่งสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 สังเกตผลสะท้อนกลับจากผู้ส่งสาร (นักเรียน) ว่าเป็นอย่างไรแล้วปรับปรุงวิธีการส่งสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมการเรียนรู้มีให้เลือกมากมายหลายอย่าง อันจะเป็นการฝึกทักษะเพื่อการสื่อสาร เช่น

2.1 แบ่งกลุ่มทำงาน ควรทำเมื่อมีเนื้อหาในบทเรียนที่เป็นปัญหาลำบาก ขนาดของกลุ่มประมาณ 6 – 8 คน ควรมีการเตรียมไว้ล่วงหน้าว่าจะให้กลุ่มพิจารณาหัวข้ออะไร และกะเวลาให้กลุ่มทำงานประมาณ 10 – 15 นาที เมื่อกลุ่มทำงานเสร็จแล้ว ให้ผู้แทนกลุ่มรายงานผลงานหน้าชั้นอาจเขียนรายงานย่อประกอบด้วยก็ได้

ในการเรียนภาษาของตนเอง การแบ่งกลุ่มย่อยมีประโยชน์มากเพราะได้สนองความต้องการหลายประการ กล่าวคือ 1) ทำให้นักเรียนกล้าพูดกล้าแสดงออกในกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้รู้จักวิธีสนทนาไปในตัว 2) ทำให้นักเรียนเล็งคิดว่า ตนเป็นคนเดียวที่ไม่รู้จนเป็นเหตุให้ไม่กล้าถาม การเข้ากลุ่มทำให้ทราบว่ายังมีคนอื่น ๆ ที่ไม่รู้อีกหลายคน 3) ทำให้นักเรียนมีเซาว์ปัญญาไว้ มีโอกาสชี้แจงสิ่งที่ตนรู้ให้เพื่อนฟัง 4) ทำให้นักเรียนรู้จักอดทนฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มเพราะบางคนคิดช้ากว่าตน 5) ทำให้นักเรียนรู้จักเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกับเพื่อนในกลุ่ม เมื่อสามารถทำงานของกลุ่มสำเร็จ เช่น แก้ปัญหาได้หรือทำงานสำเร็จทันเวลาและได้รับคำชมเชย

2.2 ฝึกอ่านในใจ ควรฝึกอ่านในใจ ครั้งละ 3 – 5 นาที เพื่อเก็บใจความสำคัญเป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์มาก ควรฝึกให้นักเรียนอ่านเร็วขึ้นตามลำดับ โดยครูแนะวิธีอ่านที่ถูกต้องให้ และอาจตั้งคำถามนำเพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีเก็บสาระสำคัญของเรื่อง เมื่ออ่านจบตามเวลาที่กำหนดแล้วก็นำเสนอ โดยหยิบยกประเด็นสำคัญมาพูดกัน

2.3 ให้อภิปรายปัญหา การอภิปรายปัญหาอาจทำได้หลายวิธี เช่น ให้อภิปรายเป็นคณะ โดยมีการเตรียมหัวข้อการอภิปรายมาล่วงหน้า และให้มีผู้ดำเนินการอภิปราย คณะผู้อภิปรายมี 4 – 5 คน ใช้เวลา 25 – 30 นาที หรือครูอาจนำอภิปราย โดยตั้งประเด็นเกี่ยวกับบทเรียนแล้วให้นักเรียนในชั้นแสดงความคิดเห็นเป็นการอภิปรายทั่วไปก็ได้ หรืออาจให้อภิปรายกันในกลุ่มย่อยก็ได้

2.4 สันทนาหน้าชั้น ผู้ร่วมสนทนาอาจมี 2 – 3 คน โดยเตรียมหัวข้อการสนทนามาก่อน การสนทนาไม่เป็นพิธีการอย่างการอภิปรายเป็นคณะ อาจเป็นการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ของตนให้เพื่อน ๆ ฟัง และให้ข้อสังเกตและข้อคิดประกอบ ใช้เวลาสนทนาประมาณคนละ 5 – 7 นาที การสนทนาอาจนำไปสู่การเขียนเรียงความ ที่หลังก็ได้ เป็นการฝึกทักษะการพูดและการเขียนให้สัมพันธ์กัน

2.5 สร้างสรรค์งานเขียน การสร้างสรรค์งานเขียนนั้นอาจทำได้ โดยส่งเสริมให้นักเรียนหัดคิดแล้วแสดงความคิดออกมาเป็นคำพูด เพื่อให้ผู้เขียนเกิดความกระฉับในใจว่าจะเขียนอะไร อย่างไร หลังจากนั้นจึงให้มีการฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในระยะเริ่มต้นอาจให้สังเกตวิธีเขียนของนักเรียนที่ตนสนใจ แล้วฝึกเขียนเพียงสั้น ๆ ก่อน ต่อไปก็เขียนให้ยาวขึ้น จาก 20 บรรทัด เป็น 30, 40 และ 50 บรรทัดตามลำดับ

2.6 เรียนโดยค้นคว้า ห้องสมุดเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ทั้งควรมีการสำรวจหนังสือสำหรับจำให้นักเรียนค้นคว้าเสียก่อนว่ามีมากน้อยเพียงใด และควรแนะนำวิธีค้นคว้า และเขียนรายงานอย่างถูกต้องให้แก่ นักเรียนด้วย ในการนี้ครูภาษาไทยกับครูบรรณารักษ์ควรได้ปรึกษาร่วมกันก่อนเพื่อจะได้ร่วมมือกันช่วยให้การเรียนด้วยการค้นคว้าของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.7 ศึกษาออกสถานที่ การศึกษาออกสถานที่เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสสังเกตสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้รอบตัวจัดเป็นประสบการณ์อันคัมค่า ก่อนมีการศึกษาออกสถานที่ควรมีการวางแผน และขออนุญาตผู้บริหารตามระเบียบ และเลือกสถานที่ที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระของบทเรียน มีความสะดวกในการเดินทางไป โดยเสียค่าใช้จ่ายอย่างประหยัดทั้งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนด้วย

2.8 มีการถามตอบ การถามตอบเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนเป็นกิจกรรมที่ทำได้เสมอ ไม่ว่าจะสอนบทเรียนเรื่องใด หากครูเป็นผู้ตั้งคำถามเหล่านั้น ควรมีทั้งถามด้านความรู้ ความจำ ด้านความเข้าใจ โดยนักเรียนรู้จักคิดหาเหตุผลในคำตอบ และด้านเจตคติ คือ ความรู้สึกในจิตใจด้วย อาจถามในชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นดำเนินการสอน หรือชั้นทบทวนบทเรียนก็ได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดความสนุกสนานทั้งฝ่ายผู้ถามและผู้ตอบ ช่วยให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น

3. การสรุปบทเรียน

การสรุปบทเรียน คือ การประมวลสาระสำคัญหรือข้อคิดเด่น ๆ จากบทเรียนมาเรียบเรียงเป็นข้อความกะทัดรัดมีเนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาและสื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

เมื่อดำเนินการสอนจนครบคลุมนเนื้อหาที่ครูกำหนดไว้แล้ว ก่อนหมดเวลา 10 – 12 นาที ควรมีการสรุปบทเรียนเป็นข้อคิด หรือข้อสังเกต หรือความรู้เป็นการช่วยให้นักเรียนจดจำบทเรียนได้แม่นยำยิ่งขึ้น การสรุปบทเรียนอาจทำได้หลายวิธี เช่น สรุปด้วยวาจา สรุปโดยใช้แผนภูมิประกอบข้อความ สรุปโดยการเขียนสาระสำคัญเป็นข้อ ๆ ในกรณีที่นักเรียนยังสรุปบทเรียนไม่ได้ ครูอาจช่วยด้วยวิธีตั้งคำถามนำก็ได้ หากนักเรียนใช้ภาษาบกพร่องไม่รัดกุม ครูก็พยายามช่วยแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง ในตอนจบครูอาจใช้แถบประโยคที่เขียนเตรียมไว้แล้วช่วยในการสรุปบทเรียนก็ได้ นักเรียนก็จะบันทึกข้อความจากแถบประโยคนั้น ๆ ลงสมุดเก็บไว้สำหรับทบทวนต่อไป

4. การนำความรู้และทักษะไปใช้

การนำความรู้และทักษะไปใช้สำคัญมาก เพราะเป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไรไปแล้วบ้าง และสามารถใช้ทักษะที่ฝึกฝนไปแล้วทำงานได้ดีเพียงใด ในสถานการณ์ใหม่ที่ยังไม่เคยทำ

ตัวอย่างการนำความรู้และทักษะไปใช้ เช่น การให้ทำงานประเภทสร้างสรรค์ โดยจัดทำจุลสารของชั้น โดยมีนักเรียนกลุ่มหนึ่งเป็นคณะกรรมการ รวบรวมงานสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของเพื่อน ๆ มาเขียนหรือพิมพ์ลงในจุลสารดังกล่าว งานสร้างสรรค์อาจเป็นนิทานเก่ามาเล่าใหม่ มีภาพประกอบ อาจเป็นคำขวัญที่แสดงค่านิยมอันดีงามเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม อาจเป็นร้อยกรองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติและสังคม อาจเป็นการแต่งเรื่องสั้นตามนัยแห่งสุภาษิตไทยบางบท ฯลฯ นอกจากการทำจุลสารแล้ว อาจทำในลักษณะของนิทรรศการก็ได้ การที่นักเรียนสามารถทำงานในสถานการณ์ใหม่ได้สำเร็จเป็นการแสดงว่าเขาได้ใช้ความรู้ และทักษะของเขาในทางสร้างสรรค์ ความสำเร็จจากงานดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมกำลังใจให้มีความมั่นใจยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 47 - 51) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบที่จะช่วยให้การสอนภาษาไทยมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ดังต่อไปนี้

1. จิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่น

นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นเด็กวัยรุ่น มีอายุระหว่าง 12 – 16 ปี เด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลง เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ นักการศึกษาถือว่าความเจริญงอกงามของเด็กวัยรุ่นมีความสำคัญมาก ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงร่าง อวัยวะภายในกล้ามเนื้อ และระบบการทำงานของต่อมต่าง ๆ ภายในร่างกาย มีอิทธิพลทางอ้อมต่อบุคลิกภาพและความคิดจิตใจของเด็ก ฉะนั้นครูซึ่งมีหน้าที่ช่วยเด็กให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในชีวิตของเขา จึงมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กวัยรุ่นนี้ตามสมควร ลักษณะที่ควรสังเกตในเด็กวัยรุ่นคือ เด็กวัยรุ่นเริ่มแสวงหาอิสรภาพ และเสรีภาพที่จะให้พ้นจากความควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดของผู้ปกครอง ชอบตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของร่างกายทำให้อารมณ์รุนแรง วู่วาม อ่อนไหวง่าย ตื่นเต้นง่าย หวาดกลัว ความล้มเหลว เกลียดความอยู่ยงดิฐธรรม เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมสังคม ต้องการให้เพื่อนฝูงและหมู่คณะยอมรับนับถือความสามารถของตน รักกีฬา และชอบการแข่งขันเพื่อชื่อเสียงของหมู่คณะ ต้องการอิสรภาพในทางเศรษฐกิจ คือ ต้องการมีทรัพย์สินเพื่อใช้จ่ายใช้สอยส่วนตัว จึงเริ่มสนใจเรื่องอาชีพและการหารายได้พิเศษ สมองกำลังเจริญ สนใจในด้านความรู้ต่าง ๆ รู้จักคิดหาเหตุผล มีความจำดี ชอบดนตรีและศิลปะ รักสวยรักงาม มีความคิดฝัน ชอบเก็บรวบรวมและสะสม ฯลฯ เด็กวัยรุ่นต้องการผู้เข้าใจและสามารถการแนะแนวแก่ตนเองอย่างเรียบ ๆ สุขุม ไม่ชอบคำพูดรุนแรง ซึ่งเป็นการกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของตน เมื่อครูเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กดีแล้ว ก็อาจช่วยเด็กได้มาก โดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เช่น ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเพราะถูกครุฑมาก ๆ หรือเพราะเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับนับถือ ครูจึงควรรู้จักสังเกตเด็ก และรู้จักใช้วินัยอย่างฉลาดและมีเหตุผล รู้จักพลิกแพลงวิธีสอนให้สอดคล้องธรรมชาติและความต้องการของเด็ก กล่าวคือ ควรมีการแนะแนวเกี่ยวกับการเรียนและปัญหาส่วนตัว ควรฝึกให้รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะโดยใช้วิธีการประชาธิปไตย ฝึกให้รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ฝึกให้รู้จักรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล

เด็กทุกคนมีความแตกต่างกันในเรื่อง ลักษณะนิสัย สติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติ หากครูคำนึงถึงหลักนี้ไว้เสมอแล้ว ก็อาจคิดหาวิธีสอนที่จะส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความถนัดตามธรรมชาติของเขาได้ และเมื่อเขาได้ทำสิ่งที่เขาสนใจและถนัดแล้ว เขาก็จะทำสิ่งนั้น ๆ ได้ดี ความสำเร็จจากผลงานแต่ละครั้งจะเป็นการช่วยกระตุ้นเตือนให้เขาตั้งใจเรียนให้เขาได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้น เช่น เด็กบางคนมีนิสัยรักการประพันธ์ ครูก็ควรให้เขาได้เขียนเรื่องที่เขาสงใจ ซึ่งจะเป็นทางให้เขาได้แสดงความสามารถในเชิงประพันธ์ได้ปรากฏ เด็กบางคนมีความสามารถในการจัดงาน ครูก็อาจมอบให้เขาเป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานของหมู่คณะ เด็กบางคนมีทักษะในการพูด ก็ให้โอกาสเขาได้พูดหน้าชั้น แสดงปาฐกถาหรือดำเนินการอภิปราย หรือโต้วาที เด็กบางคนคล่องแคล่วชอบติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ ก็อาจรับหน้าที่ไปสัมภาษณ์บุคคลภายนอก ผู้ที่มีฝีมือทางศิลปะแขนงต่าง ๆ ก็อาจรับหน้าที่ทำกิจกรรมตามแนวที่เขาถนัด ด้วยวิธีการเหล่านี้ จะทำให้รู้สึกภูมิใจที่ได้แสดงความสามารถของเขาออกมาเป็นผลให้เขาสนใจเรียนภาษาไทยและเห็นเป็นของสนุกไม่น่าเบื่อหน่าย ทั้งนี้เพราะเขาได้ทำสิ่งที่เขาชอบและถนัดนั่นเอง นับเป็นการส่งเสริมเอกัตภาพของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. จิตวิทยาแห่งการเรียนรู้

ในการสอนภาษาไทย ถ้าได้คำนึงถึงหลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ก็จะทำให้การสอนได้ผลดี หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ที่ครูภาษาไทยควรทราบและควรพิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะบทเรียนมีอยู่หลายข้อ

3.1 ความสนใจ การเรียนวิชาใด ๆ ก็ตาม ถ้าเด็กมีความสนใจในวิชานั้น ๆ ก็จะตั้งใจเรียนและเรียนได้ดี ฉะนั้นครูควรคิดหาวิธีที่จะทำให้นักเรียนสนใจในบทเรียน โดยสร้างบรรยากาศที่จะทำให้เด็กเกิดความพร้อม เป็นการจูงใจให้อยากเรียนเสียก่อน เช่น อาจจัดอุปกรณ์หรือจัดกิจกรรมบางอย่างขึ้น เป็นการเร้าความสนใจ เมื่อนักเรียนสนใจก็จะเรียนได้ผลดีโดยไม่ยากนัก

3.2 การฝึกฝน ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะซึ่งต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ ครูควรทราบหลักในการฝึกฝนว่า ต้องฝึกจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก และต้องฝึกบ่อย ๆ ในการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด จะเป็นการพูด การอ่าน การเขียน หรือแบบฝึกหัดหลักภาษาก็ตาม ถ้านักเรียนทำผิดก็ต้องแก้ จะปล่อยไปโดยไม่แก้ไขไม่ได้เป็นอันขาด การตรวจแบบฝึกหัดอย่าง

สม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งจำเป็นและในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นั้นครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบความมุ่งหมายด้วยว่า แก่เพื่ออะไรถ้านักเรียนเข้าใจเหตุผลว่า การแก้สิ่งที่ผิดนั้นมีประโยชน์แก่ตัวเขาเอง มิใช่การลงโทษพรวดเดียวแล้ว เขาก็จะแก้ข้อบกพร่องของตนเองด้วยความเต็มใจ มิฉะนั้นก็อาจจะผิดซ้ำอีก แม้จะได้แก้มาก็ครั้งแล้วก็ตาม

3.3 การให้งาน ในการให้งานแก่นักเรียน จะเป็นการอ่าน การท่องจำ หรือการทำแบบฝึกหัดใด ๆ ก็ตาม เมื่อเด็กทำงานเสร็จแล้ว ครูควรให้เด็กมีโอกาสทราบผลงานของเขาเสมอ เพื่อว่าถ้าผลไม่ดีก็จะได้แก้ไขให้ได้ ถ้าดีแล้วความสำเร็จก็จะเป็นเครื่องยั่วยุให้เด็กอยากเรียนก้าวหน้าต่อไปอีก วิธีเรียนที่จะประหยัดเวลาและแรงงาน ทั้งได้ผลดีด้วยนั้นก็คือ ครูควรแนะแนวทางให้นักเรียนเข้าใจเสียก่อนว่า เขาจะต้องทำอะไรจึงจะได้ผลดี จะได้ไม่ต้องเสียเวลาลองผิดลองถูกโดยใช้เหตุ

3.4 การพลิกแพลงวิธีสอน ในการเรียนถ้าเรียนคร่ำเคร่งอยู่เป็นเวลานานเกินไป ทั้งร่างกายและสมองก็จะอ่อนเพลีย เหน็ดเหนื่อย ครูจึงควรพิจารณาจัดเวลาในตารางสอน โดยกระยะช่วงเวลาให้เหมาะสมแก่ลักษณะของบทเรียน ถ้าบทเรียนนั้นมีกิจกรรมให้นักเรียนทำเป็นการเปลี่ยนแปลงอิริยาบถอยู่ในตัวแล้ว เด็กในวัยรุ่นนี้ก็อาจเรียนติดต่อกันได้ถึง 2 – 3 ชั่วโมง แต่ถ้าเป็นการฟังครูบรรยายอย่างเดียวแล้ว เพียงชั่วโมงเดียวเด็กก็จะหมดความสนใจ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องจัดเวลาเรียนภาษาไทยให้พอเหมาะพอดี ให้เด็กมีโอกาสปักผ่อนสลับกันไปด้วย เพื่อเด็กนักเรียนจะได้รู้สึกกระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ

3.5 การเรียนสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต หลักอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการเรียนรู้ คือ สิ่งใดมีประโยชน์ มีความหมายต่อชีวิตและอยู่ในวงความสนใจของนักเรียนแล้ว สิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่น่าสนใจของนักเรียนและเขาจะเรียนได้ดี ทั้งจำได้แม่นยำโดยไม่ต้องเคี่ยวเข็ญ สิ่งใดที่นักเรียนได้ลงมือลงแรงทำด้วยตนเอง หาวิธีแก้ปัญหาเอง มีประสบการณ์ด้วยตนเอง นักเรียนก็จะเรียนสิ่งนั้นได้ผลดีที่สุด ตรงกับหลักที่ว่าเรียนด้วยการกระทำ (Learning by Doing) นั่นเอง แบบฝึกหัดภาษาไทยที่ให้นักเรียนทำควรเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน มิใช่เรื่องสมมุติที่ไร้ความหมาย

4. ภาษาศาสตร์

ในการสอนภาษาไทย ถ้าครูได้ศึกษาและค้นคว้าในวิชาภาษาศาสตร์ไว้บ้าง ก็จะเป็นเครื่องช่วยให้การสอนได้ผลดียิ่งขึ้น

4.1 องค์ประกอบของภาษา มนุษย์เรียนรู้ภาษาก็เพราะได้ฟัง ได้พูด ได้อ่าน ได้เขียน และได้ใช้ภาษาในวงสังคมที่ตนเกี่ยวข้องอยู่เสมอ ผู้ที่รู้สึกว่าเป็นของเรียนยากก็เพราะไม่รู้จักรูปวิธีเรียนที่ถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ วิธีเรียนที่ถูกต้องก็คือ การเรียนให้รู้จักองค์ประกอบที่แท้จริงของภาษาแล้วฝึกฝนใช้จนคล่องแคล่ว

องค์ประกอบของภาษาไม่ว่าภาษาใด ๆ มี 3 อย่าง คือ

1. เสียง (Sound)
2. แบบสร้าง (Structure)
3. ความหมาย (Meaning).

เมื่อศึกษาองค์ประกอบของภาษาจนเข้าใจได้แล้ว ขั้นต่อไปก็คือ การฝึกฝนใช้ภาษานั้น ๆ ให้คล้อยตามความนิยมของสังคมที่ใช้ภาษานั้นจนสามารถใช้การได้ดี การฝึกฝนใช้ภาษาอยู่เสมอนี้แหละ เป็นหัวใจของการเรียนภาษา

4.2 ความเปลี่ยนแปลงของภาษา ตามหลักภาษาศาสตร์ ถือว่าภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและความนิยม ฉะนั้น ไม่ควรจะต้องตั้งกฎเกณฑ์ที่ตายตัวในการสอนภาษา แต่ระเบียบแบบแผนของภาษาก็จำเป็นต้องมีไว้เพื่อเป็นเครื่องยึดให้ภาษาดำรงอยู่ และให้เป็นที่ยอมรับตรงกันในบรรดาผู้ใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและความนิยม

4.3 ภาษาที่ใช้ในวรรณคดี สำหรับวรรณคดีนั้น เป็นภาษาหนังสือที่กวีแต่งขึ้นด้วยอารมณ์สะเทือนใจ ผู้แต่งเพ่งเล็งความไพเราะของเสียงและความเหมาะสมแห่งความหมายในถ้อยคำ เพื่อผู้อ่านและผู้ฟังจะได้ รู้สึกเห็นเป็นภาพขึ้นในใจ หรือทำให้ประทับใจจนผู้อ่านและผู้ฟังเกิดอารมณ์สะเทือนใจตรงกับที่ผู้แต่งรู้สึกมาก่อน ฉะนั้นการเรียนภาษาในรูปของวรรณคดี จึงเป็นการเรียนที่ยากและลึกซึ้งซับซ้อนกว่าการเรียนภาษาตามธรรมดา นักเรียนจะต้องรู้จักคุณค่าของสุนทรียภาพ คือ ความไพเราะ งดงามของวรรณคดีด้วย

ในการสอนให้เด็กเกิดพัฒนาการทางสุนทรียภาพนั้น นักการศึกษาได้ค้นพบว่า ต้องดำเนินการปลูกฝังทีละน้อย ๆ ให้เด็กค่อย ๆ เคยชินกับสิ่งสวยงาม ไพเราะลึกซึ้ง การบังคับ เคี่ยวเข็ญให้นิยามตามครู หรือผู้ใหญ่ไม่ทำให้เกิดความซาบซึ้งในสุนทรียภาพอย่างแท้จริงขึ้นมาได้ เด็กจะต้องเกิดความรู้สึกซาบซึ้งในความไพเราะงดงามนั้นขึ้นมาเอง และสามารถระบายความรู้สึกนั้น ๆ ออกมาให้ผู้อื่นทราบได้ หรือจนถึงขั้นที่สามารถสร้างสรรค์บทกวีอันไพเราะขึ้นมาได้เอง นั่นแหละจึงจะเรียกว่าเด็กได้เข้าถึงรสไพเราะของวรรณคดีและรู้จักหาความสุขใจ ความเพลิดเพลินจากการอ่านวรรณคดีพอเป็นพื้นฐานสำหรับเรียนวรรณคดีให้ลึกซึ้งต่อไป ก็นับว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจแล้ว

4.4 ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันไม่มุ่งความเพลิดเพลิน และความไพเราะเหมือนภาษาวรรณคดี แต่มุ่งเอาผลสำเร็จในกาสื่อความหมายเป็นสำคัญ ภาษาจะสื่อความหมายได้สำเร็จต้องเป็นภาษาที่ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ระหว่างผู้สื่อความหมายและผู้รับทราบความหมายในเวลารวดเร็วพอสมควร หมายความว่า การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแจ่มแจ้งกระชับรัดเป็นขั้นแรก และสละสลวยมีศิลปะในขั้นสูงขึ้นไป อาจกล่าวได้ว่าการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันมีทั้งการใช้ประโยชน์และศิลปะการใช้ภาษาก็เหมือนกับสิ่งอื่น ๆ คือ มีทั้งอย่างไม่ดีซึ่งเรียกว่าภาษาต่ำกว่ามาตรฐานและอย่างดีซึ่งเรียกว่าภาษามาตรฐาน เช่น ภาษาแสดงถือว่าเป็นภาษาต่ำกว่ามาตรฐาน การใช้ภาษาจะได้ผลสมความมุ่งหมาย ต้องอาศัยหลักเกณฑ์ทางภาษาซึ่งผู้สื่อความหมาย และผู้รับทราบความหมายได้ยึดถือร่วมกัน เพราะฉะนั้นหลักภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนการใช้ภาษา

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่จะช่วยในการสอนภาษาทั้ง 4 ประการนั้น มีความสำคัญและจำเป็นที่ครูผู้สอนภาษาไทยควรจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้บรรยากาศในห้องเรียนไม่น่าเบื่อ นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยดีขึ้นด้วย

และสมพร มั่นตะสูตร (2526 : 105) ก็ได้ประมวลหลักการที่ช่วยในการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. หลักจิตวิทยาเกี่ยวกับวัยรุ่น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นเด็กวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12 – 16 ปี วัยนี้เป็นเด็กที่มีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมากทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ฉะนั้น ครูจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กวัยนี้ตามสมควร เพื่อใช้ในการเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของเด็ก

2. หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

เด็กทุกคนมีความแตกต่างในเรื่องลักษณะนิสัย สติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติ หากครูคำนึงถึงหลักนี้ไว้เสมอก็จะสามารถคิดหาวิธีสอนที่จะส่งเสริมให้เด็กแสดงออกซึ่งความถนัดตามธรรมชาติได้ และเมื่อเด็กได้ทำสิ่งที่ตนสนใจและถนัดแล้ว เขาก็สามารถทำสิ่งนั้น ๆ ได้ดี

3. หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้

ในการสอนภาษาไทย ถ้าได้คำนึงถึงหลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ก็จะทำให้การสอนได้ผลดี หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ที่ครูภาษาไทยควรทราบและพิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะบทเรียนมีอยู่หลายข้อ คือ

3.1 ความสนใจ ครูควรหาวิธีที่จะทำให้นักเรียนสนใจบทเรียน โดยการสร้างบรรยากาศที่จะทำให้นักเรียนเกิดความพร้อม เป็นการจูงใจให้อยากเรียน

3.2 การฝึกฝน ต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอเพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ครูควรทราบหลักในการฝึกว่าต้องฝึกจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยากและต้องฝึกบ่อย ๆ

3.3 การให้งาน ครูควรแนะแนวทางให้นักเรียนเข้าใจเสียก่อนว่าจะต้องทำอะไร จึงจะเรียนได้ผลดี และเมื่อเด็กทำงานเสร็จแล้วครูควรให้เด็กมีโอกาสทราบผลงานของตนอยู่เสมอ

3.4 การพลิกแพลงวิธีสอน เป็นสิ่งสำคัญเพราะการเรียน ถ้าเคร่งเป็นเวลานานเกินไป ทั้งร่างกายและสมองก็จะอ่อนเพลียเหน็ดเหนื่อย ครูจึงควรพิจารณาจัดเวลาในการสอน โดยกระยะช่วงเวลาให้เหมาะสมแก่ลักษณะของบทเรียน ให้เด็กมีโอกาสพักผ่อนสลับกันไปด้วย เพื่อเด็กจะได้รู้สึกกระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ

3.5 การเรียนสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต คือ สิ่งใดที่มีประโยชน์ มีความหมายต่อชีวิต และอยู่ในวงความสนใจของนักเรียนแล้ว สิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่สนใจของนักเรียนและเขาจะเรียนได้ดี ฉะนั้น แบบฝึกหัดภาษาไทยที่นักเรียนทำควรเป็นเรื่องที่อยู่ในวงความสนใจของนักเรียน

4.3 การสอนเขียนบทร้อยกรอง

การสอนให้เด็กเขียนบทร้อยกรองนั้นครูจะต้องคำนึงถึงหลักการด้านต่าง ๆ หลายด้าน ทั้งด้านเจตคติ ความสนใจ และความเหมาะสมกับวัยของเด็ก บาวเวอร์ส (Bowers.1957:102) ได้กล่าวถึงลักษณะของบทร้อยกรองที่เด็กสนใจและแนวทางของครูในการสอนไว้ดังนี้

1. เด็กจะชอบและสนใจบทร้อยกรองที่ให้จังหวะหนักแน่น ใช้น้ำเสียง ง่าย ๆ ชรรมา ๆ เป็นคำคุ้นเคย แต่ให้ความรู้สึก เสียง และภาพพจน์ที่ชัดเจน
2. เด็กจะชื่นชอบบทร้อยกรองที่สอดแทรกอารมณ์ขัน และจดจำได้ดี ดังนั้นในการสอนเขียนคำประพันธ์ชนิดร้อยกรองที่จะให้เด็กมีความสุขและความมั่นใจ ครูจึงควรให้เด็กเขียนเรื่องที่เขบขันก่อนเป็นการจูงใจ
3. เด็กจะชื่นชอบบทร้อยกรองที่ให้เรื่องราวที่ประสมประสานระหว่างเรื่องจริงและเรื่องนึกฝันที่แปลกไปจากความจริง
4. เด็กจะชอบเขียนบทร้อยกรองที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา และมักจะแสดงความรู้สึกนึกคิดตามประสาเด็ก เรื่องที่จะนำมาให้เด็กเขียนจึงความเป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเรื่องราวที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวเขาเอง

ศิวากานท์ ปทุมสูติ (2533:15-25) กล่าวถึง กลวิธีสอนเด็กให้เรียนเขียนกวีโดยแนะนำว่า อย่าเริ่มสอนเด็กให้เขียนร้อยกรองด้วยการสอนฉันทลักษณ์ เพราะจะทำให้เด็กเบื่อ และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อฉันทลักษณ์ การสอนเริ่มแรกควรฝึกให้เด็กรู้จักคิด และแสดงความคิดเห็นนั้นออกมาเป็นการเขียนแบบสั้น ๆ พอได้ใจความตามอิสระก่อน

ขั้นต่อไปก็ฝึกนำความคิด คือ ฝึกความคิดอย่างต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ภาษา ด้วยการเขียนคำที่แสดงความคิดอย่างมีลีลา มีชั้นเชิงวรรณศิลป์ในรูปแบบที่ไม่เน้นคำสัมผัสคล้องจอง แต่อาจจะสัมผัสเสียงอักษร ซ่อนสัมผัสในตามแต่จะทำได้หรือเป็นไปได้ การเขียนนำความคิดเป็นการฝึกการใช้ประโยคและกลุ่มคำ วลี ที่กระชับกินความคล้ายท่วงทำนองของ

บทร้อยกรองมีฉันทลักษณ์ต่างกัน แต่เพียงไม่เน้นคำสัมผัสเท่านั้นเอง การเขียนขึ้นนี้เด็กยังมีอิสระที่จะเลือกใช้จำนวนคำ วลี ที่ใช้ตลอดจนเสียงอักษรตามที่เด็กปรารถนา

เมื่อนักเรียนได้ฝึกความคิดและสำนึกความคิดอย่างอิสระด้วยความรู้สึกอยากคิดอยากเขียนจนคล่องไประยะหนึ่งแล้ว ย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเขียนร้อยกรองมีฉันทลักษณ์สืบต่อไป

พจมาน พงษ์ไพบูลย์ (2534:1-2) กล่าวว่าเด็กชอบอ่านเรื่องราวที่มีคำคล้องจองกัน ทั้งที่เป็นเนื้อเรื่องสนุกสนาน คำพังเพย ทางด้านการเขียนนั้นหากเด็กเขียนเรื่องราวที่เป็นร้อยกรอง เด็กจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ทำหาย เขาต้องคิดหาคำมาร้อยเรียงให้เป็นเรื่องราวที่เด็กชอบเขียนก็จะพบว่า เด็กชอบเขียนเกี่ยวกับเรื่องภายในครอบครัว เรื่องเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว คำขวัญต่าง ๆ และเรื่องจากจินตนาการ และยังกล่าวเสริมอีกว่า การสอนให้เด็กรู้จักร้อยกรองในวัยเด็กได้หากเราต้องการ ตั้งใจ และเลือกสรรความงามทางภาษามาป้อนเด็ก ส่งเสริม ให้กำลังใจ ไม่ปิดกั้นจินตนาการของเขา ระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียนนับว่าเป็นเวลาที่ดี และมีค่าของเด็กที่ควรส่งเสริมการเขียนร้อยกรอง

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า การสอนเด็กเขียนบทร้อยกรองนั้น ควรเริ่มจากการคิด รู้จักระบายอารมณ์จากความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจอย่างอิสระก่อน แม้ว่าร้อยกรองจะเน้นบังคับฉันทลักษณ์ ผู้สอนเองก็ไม่ควรเน้นในระยะแรก เพื่อฝึกให้นักเรียนได้เขียนตามความต้องการจากโลกทัศน์ จินตนาการของนักเรียน เมื่อฝึกนักเรียนจนเกิดทักษะในการคิดเรื่องและวิธีเขียนแล้ว จึงสอนให้นักเรียนรู้จักเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ที่มีการบังคับสัมผัสระหว่างบทระหว่างบาท สามารถเลือกใช้คำได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องราวของบทร้อยกรองนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้บทร้อยกรองทั้งงดงามด้วยรูปแบบและเนื้อหาสาระด้วย

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง

งานวิจัยต่างประเทศ

แซนดร้า (Sandra.1978: 2857-2858-A) ได้ศึกษาเรื่องการสอนร้อยกรองในระดับชั้น 7 และ 8 เพื่อศึกษาสภาพการสอนร้อยกรองในด้านวัตถุประสงค์ อุปกรณ์การสอนการจัดกิจกรรม โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับ 7 และ 8 ในมลรัฐแมสซาชูเซต จำนวน 100 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ร้อยกรองที่จัดให้นักเรียนเรียนในระดับนี้มีความเหมาะสม

สมกับกิจกรรมที่ครูจัดในการเรียนการสอนมากที่สุดคือ การแบ่งงานให้นักเรียนทำและแสดงผลงานทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียน ส่วนกิจกรรมที่จัดน้อยที่สุด คือการท่องจำและการแสดงละคร ครูไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอนที่แตกต่างกันมากนัก ครูเน้นให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวรรณกรรมร้อยกรอง ในการสอนครูมักใช้วิธีตั้งคำถามมากกว่าการให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดง ในการส่งเสริมความริเริ่มของนักเรียน ครูส่งเสริมด้วยการให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองมากขึ้น

อับราฮัมสัน (Abrahamson.1986:451A-452A) ได้สำรวจความชอบในคำประพันธ์ของนักเรียนระดับ7,8 และ9 จำนวน 375 คน ซึ่งเป็นเด็กนักเรียนเขตชานเมือง ผลการสำรวจพบว่าไม่มีความแตกต่างในความชอบระหว่างเพศหรือระดับชั้นของผู้เรียน แต่มีความแตกต่างที่สำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนใน 3 รูปแบบการสอน นักเรียนชอบการอ่านคำประพันธ์มากกว่าฟัง หรือฟังและอ่านไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้นักเรียนจะชอบจังหวะ รูปแบบของการเล่าที่สนุกสนาน และเนื้อหาที่มาจากประสบการณ์ที่คุ้นเคย สำหรับความคุ้นเคยกับคำประพันธ์ครั้งก่อน ๆ ไม่มีอิทธิพลต่อความชอบของนักเรียน

จาเคียล สแตนเลย์ เจมส์ (Jakiel Stanley James 1971:6279) ได้ทำวิเคราะห์ร้อยกรองที่เป็นที่นิยมในการเรียนสำหรับนักเรียนในระดับ 9 โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้สำหรับการศึกษาวรรณคดีในระดับนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวัตถุประสงค์ในการเรียนวรรณคดีในระดับ 9 และเพื่อวิเคราะห์ร้อยกรองที่เป็นที่นิยมบางเรื่องว่ามีวัตถุประสงค์ที่บทร้อยกรอง ส่วนใหญ่เน้นมากที่สุด คือให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้เรียน และมุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในตัวเองและโลกซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนวรรณคดีร้อยกรอง สรุปได้ดังนี้

1. ควรทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. ควรยกตัวอย่างประกอบการเรียน ควรมีการเปรียบเทียบให้เห็นจริง
3. ครูควรแนะนำเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหารต่าง ๆ
4. วรรณกรรมร่วมสมัยที่ให้นักเรียน ควรเป็นเรื่องที่ดี
5. ถ้าวรรณกรรมที่ครูต้องการให้นักเรียนนั้นยาวมาก ครูควรเลือกเฉพาะตอนที่เห็นว่ามีคุณค่ามาให้นักเรียนเรียน
6. ควรจัดให้มีการอบรมครู ให้รู้จักวรรณกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ

ชวน เพชรแก้ว (2519:194-285) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การวิเคราะห์และเลือกผลงาน
ของนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยมาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ” ผลการวิเคราะห์พบว่า งานเขียนบทร้อยกรองส่วนใหญ่ยังนิยมแต่งโดยยึดฉันทลักษณ์
โบราณ มีนักเรียนบทร้อยกรองบางคนเท่านั้นที่พยายามปรับปรุงฉันทลักษณ์โบราณให้เป็น
ลักษณะแบบฉบับของตน การใช้คำพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ใช้คำกระทบอารมณ์ ในด้านแนว
ความคิดก็ยึดหลัก “ ศิลปเพื่อชีวิต ” และ “ ศิลปเพื่อชีวิต ”. ดังนั้นการสอนเขียนบทร้อยกรอง
ในปัจจุบัน จึงสมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนทั้งเครื่องฉันทลักษณ์ และไม่เครื่องฉันทลักษณ์
เพื่อให้นักเรียนฯได้แสดงความคิดอย่างเสรี

ต่อมา ประชุม เกตุแก้ว (2521:76-89) ได้วิจัยเรื่อง “ การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง “คำฉันท์” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน 90 / 90 ผลการวิจัย ปรากฏว่า บทเรียนโปรแกรมที่สร้างขึ้นมี

ประสิทธิภาพ 94.40/38.50 พร้อมกับให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะไว้ว่า นักเรียนมีความสนใจฝึกหัดแต่งฉันท์ จากบทเรียนดี แต่มักแต่งผิดฉันทลักษณ์ เนื่องจากคำประพันธ์คำประเภทฉันท์เป็นคำประพันธ์ที่แต่งยาก จึงควรส่งเสริมการแต่งคำประพันธ์ด้วยวิธีการฝึกให้เรียนแต่งคำประพันธ์อื่น ๆ ด้วย และเสนอว่าการใช้รูปภาพประกอบจะช่วยให้นักเรียนมีแนวคิดในการเขียนมากยิ่งขึ้น และในปีเดียวกัน วันเนาวิ ยูเด็น (2521:140-142) ได้วิจัยเรื่อง “ บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนกลอนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ” วัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่อง การเขียนกลอนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และหาประสิทธิภาพ 90.16/91.18 แสดงว่า บทเรียนนี้ช่วยให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

จรรยา วังใน (2522:51) ได้วิจัยเรื่อง “ การสร้างหนังสืออ่านประกอบร้อยกรองเพื่อฝึกทักษะในการอ่านของเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ” พบว่า หนังสือที่แต่งขึ้นมีประสิทธิภาพสูงเหมาะที่จะนำมาใช้กับเด็ก ๆ ได้ดี และได้สรุปว่า “ตามนิสัยธรรมชาติของเด็ก ๆ แล้ว เด็กจะชอบฟังและชอบอ่านบทร้อยกรองง่าย ๆ ที่มีจังหวะคล้องจองกันและร้อยกรองจะฟังไพเราะกว่าร้อยกรอง ดังนั้น หนังสือประเภทร้อยกรองจะช่วยให้เด็กสนใจและสนุกสนานในการอ่าน และสามารถจะจดจำได้มากกว่าร้อยแก้ว”

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2523:86) ได้ศึกษาเรื่อง “ การสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้บทร้อยกรองร่วมสมัยในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ” ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.23/81.03 หมายความว่า นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ 83.23 และสามารถทำข้อสอบหลังเรียนได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ 81.03 แบบฝึกทักษะนี้ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน แสดงว่าการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการเขียนก้าวหน้ากว่าเดิม

สุจินต์ ขวนชื่น (2526:บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอนุमानกับวิธีอุปมาน ” ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนวิธีอนุमानมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีอุปมาน และนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความสามารถด้านใจความและการเลือกใช้คำในการเขียนร้อยกรองไม่แตกต่างกัน

วารยา ขุนทอง (2529:48) ได้ทำวิจัยเรื่อง “ การเปรียบเทียบความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรมชนิดร้อยกรองและร้อยแก้ว ” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรมชนิดร้อยกรองมีความคงทนในการจำดีกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยบทเรียนโปรแกรมชนิดร้อยแก้ว ซึ่งแสดงว่าคำอธิบายที่เป็นร้อยกรองผู้เรียนจะมีความคงทนในการจำดีกว่า

นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วนี้ อำไพพรรณ พิพัฒน์วัฒนารมย์ (2530:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การวิเคราะห์งานเขียนบทร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษาหนึ่ง ” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถเขียนงานร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี 11 ในด้านฉันทลักษณ์อยู่ในระดับดี ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการใช้ถ้อยคำ ด้านกวีโวหาร ด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับเกือบดี และงานเขียนร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพมีความสามารถทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับเกือบดี

กิพลี วรรณจิย์ (2535:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ ” ผลการวิจัยพบว่าความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรณพา รัตนวิจารณ์ (2538:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ” ผลการวิจัยปรากฏว่าบทเรียนโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 90.75/88.38 ซึ่งหมายความว่านักเรียนสามารถทำบทเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และจากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนบทเรียนโปรแกรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบทเรียนโปรแกรมนี้มีความน่าเชื่อถือได้และสามารถนำไปใช้ได้

และอารีรัตน์ ดอกสี (2541:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ” ผลการวิจัยพบว่า แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมการเขียนบทร้อยกรอง เรื่อง กาพย์ยานี 11 ที่สร้างขึ้นทั้ง 5 เล่ม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (80/80) สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทยเรื่อง การเขียนกาพย์ยานี 11 ได้

จากการศึกษาดังกล่าว ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการเขียนบทร้อยกรอง เพราะเป็นกาส่งเสริมความสามารถในการแสดงความรู้สึกนึกคิดที่ริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะคิด ตลอดจนจินตนาการต่าง ๆ ได้อย่างอิสระเสรี และมีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัย ทักษะคิด ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี จึงเป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทางด้านการเขียนร้อยกรองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของไทยอีกด้วย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งบทร้อยกรองที่ได้รวบรวมมานั้น จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่ทำการพัฒนาสื่อการสอนเพื่อนำมาใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย ได้สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพและนักเรียนที่เรียนจากสื่อเหล่านั้นก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความคงทนในการเรียนรู้ สำหรับงานวิจัยที่ทำการเปรียบเทียบวิธีสอนที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมกับการสอนภาษาไทย กับวิธีสอนปกติ พบว่าวิธีสอนที่มีการพัฒนาไปจากรูปแบบเดิม ใช้กระบวนการใหม่ๆ นั้น ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบปกติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
5. การดำเนินการทดลอง
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 9 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 450 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 48 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

1. สุ่มนักเรียนมามาจำนวน 3 ห้องเรียนจาก 9 ห้องเรียน แล้วจับสลากเป็นห้องที่ 1, 2 และ 3

2. การทดลองครั้งที่ 1 สุ่มนักเรียน 3 คน จากห้องที่ 1
3. การทดลองครั้งที่ 2 สุ่มนักเรียน 15 คน จากห้องที่ 2
4. การทดลองครั้งที่ 3 สุ่มนักเรียน 30 คน จากห้องที่ 3

2. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง 2533) แบ่งเป็น 3 เรื่องดังนี้

เรื่องที่ 1 กลอนสุภาพ

เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ

เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย

1.1 เรื่อง กลอนสุภาพ

1.2 เรื่อง โคลงสี่สุภาพ

1.3 เรื่อง กาพย์ยานี 11

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง

4. แบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คู่มือครูวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. เลือกบทเรียน และทำการแบ่งเนื้อหาออกเป็นเนื้อหาย่อยๆ โดยผู้ศึกษาค้นคว้าแบ่งออกเป็น 3 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 กลอนสุภาพ

เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ

เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11

4. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของเนื้อหาแต่ละเรื่อง
5. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้
6. เขียนคู่มือหรือคำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. จัดทำบัตรคำสั่งเพื่อชี้แจงรายละเอียดว่าผู้เรียนต้องปฏิบัติอย่างไร
8. จัดทำบัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัด บัตรเฉลยแบบฝึกหัด บัตรทดสอบ และบัตรเฉลยแบบทดสอบ
9. สื่อที่ใช้ในชุดการเรียนรู้ได้แก่ เกมโดมิโนต่อคำ และเกมปริศนาหมี
10. สร้างแบบฝึกหัด เป็นแบบฝึกหัดชนิดเติมคำ จับคู่ ถูผิดและอัตราย
11. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
12. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่านตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และความถูกต้องของภาษา โดยแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน

✓ การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ศึกษาเนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จากหนังสือคู่มือครูวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. สร้างตารางวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามเนื้อหาวิชา
4. สร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เรื่องละ 40 ข้อ รวมทั้งหมด 120 ข้อ ให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละตอนของชุดการเรียนรู้
5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
- ✓ 6. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้ในการทดลอง

7. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากข้อ 6 ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคมที่ผ่านการเรียนเรื่อง การเขียนบทร้อยกรองมาแล้ว จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

✓ 8. ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบที่นักเรียนทำ โดยข้อที่ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน

9. นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 27 % ของจุฑา เตห์ ฟาน (ล้วนและอังคณา สายยศ. 2539 : 334)

10. เลือกแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20 - .83 และมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .19 ขึ้นไป เรื่องละ 20 ข้อ

11. นำแบบทดสอบที่ได้เลือกไว้ จำนวน 60 ข้อ ไปคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-21 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson21) ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าความยากง่าย(p) ค่าอำนาจจำแนก(r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

เรื่องที่	จำนวนข้อ	ความยากง่าย	อำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น
1	20	0.33-0.83	0.19-0.52	0.48
2	20	0.25-0.78	0.38-0.65	0.76
3	20	0.32-0.79	0.20-0.57	0.69
รวม	60	0.25-0.83	0.19-0.65	0.79

12. นำแบบทดสอบที่ได้ไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทยเป็นแบบทดสอบการเขียนบทร้อยกรอง โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้าง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติ
2. วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของรายวิชา และจุดมุ่งหมายของกิจกรรมการเรียนการสอน
3. สร้างแบบทดสอบจำนวน 3 ข้อ เป็นแบบอัตนัย และสร้างเกณฑ์การให้คะแนน

4. นำแบบทดสอบไปตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของคำถามและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และเกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทย 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ว่าแบบทดสอบนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

- 1 แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

บันทึกผลการพิจารณาลงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละข้อจากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านปรากฏว่าค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระหว่าง 0.81 – 0.94 ดังนั้นจึงสามารถนำมาเป็นข้อปฏิบัติได้

5. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนที่ตรวจแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ที่ได้เรียนเนื้อหาทั้ง 3 เรื่องมาแล้วจำนวน 20 คน เพื่อหาคุณภาพของผู้ตรวจ

6. การตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน 6 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 ผู้ที่แต่งได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และเป็นเนื้อเรื่องเดียวกัน

ระดับ 4 ผู้ที่แต่งได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ แต่ไม่เป็นเนื้อเรื่องเดียวกัน

ระดับ 3 ผู้ที่แต่งไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ เป็นเนื้อเรื่องเดียวกัน

ระดับ 2 ผู้ที่แต่งไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ เนื้อเรื่องไปคนละทาง

ระดับ 1 เขียนข้อความธรรมดา ไม่เป็นลักษณะการแต่งคำประพันธ์

ระดับ 0 ไม่แต่งคำประพันธ์

7. หาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 3 คน โดยวิธีการคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

ตาราง 2 ความเชื่อมั่นในการตรวจผลการสอบ เรื่องกลอนสุภาพ

		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
คนที่ 1	Pearson Correlation	1.00	0.81**	0.87**
คนที่ 2	Pearson Correlation		1.00	0.85**
คนที่ 3	Pearson Correlation			1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 2 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจทั้ง 3 คน อยู่ระหว่าง 0.81 – 0.87 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าผู้ตรวจทั้ง 3 คนสามารถตรวจผลการสอบได้สอดคล้องกัน

ตาราง 3 ความเชื่อมั่นในการตรวจผลการสอบ เรื่องโคลงสี่สุภาพ

		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
คนที่ 1	Pearson Correlation	1.00	0.89**	0.93**
คนที่ 2	Pearson Correlation		1.00	0.84**
คนที่ 3	Pearson Correlation			1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจทั้ง 3 คน อยู่ระหว่าง 0.84 – 0.93 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าผู้ตรวจทั้ง 3 คนสามารถตรวจผลการสอบได้สอดคล้องกัน

ตาราง 4 ความเชื่อมั่นในการตรวจผลการสอบ เรื่องกายภาพยานี 11

		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
คนที่ 1	Pearson Correlation	1.00	0.91**	0.85**
คนที่ 2	Pearson Correlation		1.00	0.94**
คนที่ 3	Pearson Correlation			1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจทั้ง 3 คน อยู่ระหว่าง 0.85 – 0.94 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าผู้ตรวจทั้ง 3 คนสามารถตรวจผลการสอบได้สอดคล้องกัน

การสร้างแบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ศึกษาต้นคว้าได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการประเมิน 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา และด้านสื่อ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. สร้างแบบประเมิน 2 ชุด คือแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 โดยกำหนดความหมายของคะแนนไว้ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง มีคุณภาพระดับดีมาก
- คะแนน 4 หมายถึง มีคุณภาพระดับดี
- คะแนน 3 หมายถึง มีคุณภาพระดับพอใช้
- คะแนน 2 หมายถึง มีคุณภาพระดับต้องปรับปรุง
- คะแนน 1 หมายถึง มีคุณภาพระดับใช้ไม่ได้

3. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5. นำผลจากการประเมินมาพิจารณาหาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของ
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพต้องปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับใช้ไม่ได้

ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดค่าเฉลี่ยของคุณภาพของสื่อตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

5. การดำเนินการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพ

1. การทดลองครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่อง ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในด้าน
ความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของการนำเสนอเนื้อหา คุณภาพของบทเรียน ความเหมาะสม
โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 คน ให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้ศึกษาค้นคว้าทำการ
สังเกต และสัมภาษณ์ผู้เรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากผู้เรียน มาปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การทดลองครั้งที่ 2 เพื่อหาแนวโน้มของประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 15 คน ให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจาก ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ชุดการ
เรียน 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน นักเรียนจะต้องทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน เมื่อเรียนจบแต่ละเรื่อง
ให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถ นำคะแนนที่ได้มา
หาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1) และหาร้อยละ
ของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังบทเรียน และแบบทดสอบวัดความ
สามารถ (E_2) ของแต่ละเรื่อง เพื่อหาแนวโน้มของประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

3. การทดลองครั้งที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 30
คน ให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจาก ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในแต่ละเรื่อง โดยใช้ชุดการเรียน 1 ชุดต่อ
นักเรียน 1 คน นักเรียนจะต้องทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน เมื่อเรียนจบแต่ละเรื่อง ทำแบบ
ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถ นำคะแนนที่ได้มาหาร้อยละ
ของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1) และหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้
จากการทำแบบทดสอบหลังบทเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถ (E_2) ของแต่ละเรื่องเพื่อหา
ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

6. สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 ร้อยละ
 - 2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1 ค่าความยากง่าย (p)
 - 2.2 ค่าอำนาจจำแนก (r)
 - 2.3 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-21
3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน
 - 3.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526:88-91)
 - 3.2 ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
4. สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามเกณฑ์ 85/85 โดยใช้สูตร E_1/E_2 (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต 2528 : 294-295)

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 3 เรื่องได้แก่

เรื่องที่ 1 กลอนสุภาพ

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลอนสุภาพ

ตอนที่ 2 ลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

ตอนที่ 3 วิธีแต่งกลอนสุภาพ

เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโคลงสี่สุภาพ

ตอนที่ 2 ลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ

ตอนที่ 3 วิธีแต่งโคลงสี่สุภาพ

เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกาพย์ยานี 11

ตอนที่ 2 ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

ตอนที่ 3 วิธีแต่งกาพย์ยานี 11

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

1. บัตรคำสั่ง
2. บัตรกิจกรรมพร้อมบัตรเฉลยกิจกรรม
3. บัตรเนื้อหา
4. บัตรแบบฝึกหัดพร้อมบัตรเฉลยแบบฝึกหัด
5. บัตรทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์พร้อมบัตรเฉลย
6. บัตรทดสอบวัดความสามารถพร้อมบัตรเกณฑ์ระดับความสามารถ

ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 85/85 และจากการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ผลการวิเคราะห์

1. คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ตาราง 5 ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านเนื้อหา เรื่องที่ 1

กลอนสุภาพ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับของคุณภาพ
1. ความถูกต้องของเนื้อหา	4.67	ดีมาก
2. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	4.67	ดีมาก
3. ความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษากับระดับของผู้เรียน	4.00	ดี
4. ความเหมาะสมของกิจกรรม	5.00	ดีมาก
5. ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด	4.67	ดีมาก
6. ความสอดคล้องของเนื้อหากับภาพประกอบในบทเรียน	5.00	ดีมาก
7. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	5.00	ดีมาก
8. ปริมาณของเนื้อหาในแต่ละชุด	4.33	ดี
9. ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง	5.00	ดีมาก
รวม	4.70	ดีมาก

การประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน พบว่า คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมิน พบว่า ในด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ความเหมาะสมของกิจกรรม ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด ความสอดคล้องของเนื้อหากับภาพประกอบในบทเรียน ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา และความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับภาษาของผู้เรียน และปริมาณเนื้อหาในแต่ละชุดนั้น มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีข้อเสนอแนะในเรื่องการเขียนบทร้อยกรองประเภท กลอนสุภาพ ในส่วนของเนื้อหา สามารถที่จะเพิ่มเติมได้อีกเพราะระดับของผู้เรียนมีความพร้อม ที่จะศึกษาบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เพิ่มเติมเนื้อหาตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 6 ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านเนื้อหา เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับของคุณภาพ
1. ความถูกต้องของเนื้อหา	4.67	ดีมาก
2. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	4.67	ดีมาก
3. ความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษากับระดับของผู้เรียน	4.33	ดี
4. ความเหมาะสมของกิจกรรม	5.00	ดีมาก
5. ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด	4.33	ดี
6. ความสอดคล้องของเนื้อหากับภาพประกอบในบทเรียน	5.00	ดีมาก
7. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	5.00	ดีมาก
8. ปริมาณของเนื้อหาในแต่ละชุด	4.67	ดีมาก
9. ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง	5.00	ดีมาก
รวม	4.74	ดีมาก

การประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน พบว่า คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมิน พบว่า ในด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหากับ จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม ปริมาณเนื้อหาในแต่ละชุดความเหมาะสมของกิจกรรม ความสอดคล้องของเนื้อหา กับภาพประกอบในบทเรียน ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา และความ น่าสนใจในการ ดำเนินเรื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษากับระดับของ ผู้เรียน ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด นั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ผู้เชี่ยวชาญมิได้มีข้อเสนอแนะให้ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแต่อย่างใดเพราะมีความ เหมาะสมถูกต้องแล้ว

ตาราง 7 ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านเนื้อหา เรื่องที่ 3
กาพย์ยานี 11

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับของคุณภาพ
1. ความถูกต้องของเนื้อหา	4.67	ดีมาก
2. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	4.67	ดีมาก
3. ความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษากับระดับของผู้เรียน	4.33	ดี
4. ความเหมาะสมของกิจกรรม	5.00	ดีมาก
5. ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด	4.33	ดี
6. ความสอดคล้องของเนื้อหากับภาพประกอบในบทเรียน	5.00	ดีมาก
7. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	5.00	ดีมาก
8. ปริมาณของเนื้อหาในแต่ละชุด	5.00	ดีมาก
9. ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง	4.67	ดีมาก
รวม	4.74	ดีมาก

การประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน พบว่า คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมิน พบว่า ในด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหา กับ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ปริมาณเนื้อหาในแต่ละชุดความเหมาะสมของกิจกรรม ความสอดคล้องของเนื้อหา กับภาพประกอบในบทเรียน ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา และความ น่าสนใจในการดำเนินเรื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษากับระดับของผู้เรียน ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด นั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ผู้เชี่ยวชาญมิได้มีข้อแนะนำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแต่อย่างใดเพราะมีความเหมาะสมถูกต้องแล้ว

2. คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

ตาราง 8 ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านสื่อ เรื่องที่ 1
กลอนสุภาพ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับของคุณภาพ
1. ความน่าสนใจของชุดการเรียนรู้	5.00	ดีมาก
2. ความเหมาะสมของขนาดของตัวอักษร	4.00	ดี
3. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นกับตัวอักษร	5.00	ดีมาก
4. ความเหมาะสมของภาพประกอบ	4.33	ดี
5. ความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้กับวัยของผู้เรียน	4.67	ดีมาก
6. ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ การวางรูปแบบและ บรรจุ	5.00	ดีมาก
7. ความสะดวกในการใช้ชุดการเรียนรู้	4.33	ดี
8. ความทนทานของชุดการเรียนรู้	4.67	ดีมาก
9. ความชัดเจนของชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี ขึ้น	4.33	ดี
รวม	4.59	ดีมาก

ผลการประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน พบว่าคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า ในด้านความน่าสนใจของชุดการเรียนรู้ ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นกับตัวอักษร ความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้กับวัยของผู้เรียน ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ การวางรูปแบบ และการบรรจุ และความทนทานของชุดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนในด้านความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร ความเหมาะสมของภาพประกอบ ความสะดวกในการใช้ชุดการเรียนรู้ และความชัดเจนของชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมีข้อเสนอแนะว่า ขนาดของตัวอักษรในระดับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หากมีขนาดใหญ่ขึ้นอีกจะช่วยให้การอ่านง่ายขึ้น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 9 ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านสื่อ เรื่องที่ 2
โคลงสี่สุภาพ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับของคุณภาพ
1. ความน่าสนใจของชุดการเรียนรู้	5.00	ดีมาก
2. ความเหมาะสมของขนาดของตัวอักษร	4.00	ดี
3. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นกับตัวอักษร	5.00	ดีมาก
4. ความเหมาะสมของภาพประกอบ	4.33	ดี
5. ความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้กับวัยของผู้เรียน	4.33	ดี
6. ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ การวางรูปเล่มและบรรจุ	5.00	ดีมาก
7. ความสะดวกในการใช้ชุดการเรียนรู้	4.67	ดีมาก
8. ความทนทานของชุดการเรียนรู้	4.33	ดี
9. ความชัดเจนของชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น	4.33	ดี
รวม	4.56	ดีมาก

ผลการประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน พบว่าคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า ในด้านความน่าสนใจของชุดการเรียนรู้ ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นกับตัวอักษร ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ การวางรูปเล่ม และการบรรจุ และความสะดวกในการใช้ชุดการเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนในด้านความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร ความเหมาะสมของภาพประกอบความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้กับวัยของผู้เรียนความทนทานของชุดการเรียนรู้ และความชัดเจนของชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมีข้อเสนอแนะว่าขนาดของตัวอักษรในระดับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ควรมีขนาดใหญ่ขึ้นอีกจะช่วยให้การอ่านง่ายขึ้น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 10 ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านสื่อ เรื่องที่ 3
ภาพยนต์ 11

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับของคุณภาพ
1. ความน่าสนใจของชุดการเรียนรู้	5.00	ดีมาก
2. ความเหมาะสมของขนาดของตัวอักษร	4.00	ดี
3. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นกับตัวอักษร	5.00	ดีมาก
4. ความเหมาะสมของภาพประกอบ	4.33	ดี
5. ความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้กับวัยของผู้เรียน	4.33	ดี
6. ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ การวางรูปเล่มและบรรจุ	5.00	ดีมาก
7. ความสะดวกในการใช้ชุดการเรียนรู้	4.67	ดีมาก
8. ความทนทานของชุดการเรียนรู้	4.33	ดี
9. ความชัดเจนของชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น	4.67	ดีมาก
รวม	4.59	ดีมาก

ผลการประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบรรยายโครงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน พบว่าคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่าในด้านความน่าสนใจของชุดการเรียนรู้ ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นกับตัวอักษร ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ การวางรูปเล่ม และการบรรจุ ความสะดวกในการใช้ชุดการเรียนรู้ และความชัดเจนของชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนในด้านความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร ความเหมาะสมของภาพประกอบ ความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้กับวัยของผู้เรียน และความทนทานของชุดการเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมีข้อเสนอแนะว่าขนาดของตัวอักษรในระดับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หากมีขนาดใหญ่ขึ้นอีกจะช่วยให้การอ่านง่ายขึ้น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. ผลการทดลองชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 1

การทดลองครั้งนี้ เป็นการตรวจสอบความบกพร่องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านต่าง ๆ เช่น ความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของการนำเสนอของเนื้อหา ความชัดเจนของตัวอักษรและรูปภาพประกอบ ความชัดเจนของภาษา รูปเล่มและการบรรจุ ตลอดจนความสอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้การสอนจริง

ผลการหาข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองพบว่า ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนเป็นอย่างดี ในส่วนของเนื้อหาผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ ในส่วนของแบบฝึกหัดผู้เรียนพอใจที่ได้ทำเพราะมีเฉลยอยู่พร้อมด้วยทั้งยังฝึกความซื่อสัตย์ในการเรียน ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วย ความชัดเจนของตัวอักษรและรูปภาพประกอบ เป็นสิ่งที่ช่วยจูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนบทเรียนมากยิ่งขึ้น จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้เรียนพอใจกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยและเห็นว่าช่วยให้เข้าใจเนื้อหาเรื่องการเขียนบทร้อยกรอง เรื่องกลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ และกาพย์ยานี 11 มากยิ่งขึ้น ทั้งยังสะดวกในการเรียนสามารถที่จะนำไปเรียนที่ใดก็ได้ เวลาใดก็ได้ เรื่องไหนที่ไม่เข้าใจก็สามารถที่จะย้อนกลับไปเรียนอีกได้ จากการทดลองครั้งที่ 1 มีสิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ

1. ผู้เรียนมีข้อเสนอแนะว่าแบบฝึกหัดมีจำนวนมากเกินไป
2. มีข้อความบางส่วนที่พิมพ์ไม่ถูกต้อง

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกหัดในแต่ละเรื่องให้เหมาะสมกับปริมาณของเนื้อหา
2. แก้ไขข้อความที่พิมพ์ไม่ถูกต้องให้ถูกต้อง

4. ผลการทดลองชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 2 ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการหาแนวโน้มประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 2

เรื่องที่	แบบฝึกหัด			แบบทดสอบ			ประสิทธิภาพ E_1/E_2
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	E_1	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	E_2	
1. กลอนสุภาพ	30	29.07	96.89	25	23.73	94.93	96.89/94.93
2. โคลงสุภาพ	30	28.47	94.89	25	24.00	96.00	94.89/96.00
3. กาพย์ยานี 11	30	28.27	94.22	25	23.20	92.80	94.22/92.80
รวม	90	85.80	95.33	75	70.93	94.58	95.33/94.58

แนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบท ร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมเป็น 95.33/94.58 โดยเรื่องที่ 1 กลอนสุภาพมีแนวโน้มเป็น 96.89/94.93 เรื่องที่ 2 โคลงสุภาพมีแนวโน้มเป็น 94.89/96.00 และ เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11 มีแนวโน้มเป็น 94.22/92.80 แนวโน้มของประสิทธิภาพโดยรวม และทุกเรื่องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จึงไม่มีการปรับปรุงแก้ไข

5. ผลการทดลองชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 3 ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 3

เรื่องที่	แบบฝึกหัด			แบบทดสอบ			ประสิทธิ ภาพ E_1/E_2
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	E_1	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	E_2	
1. กลอนสุภาพ	30	28.43	94.78	25	23.77	95.07	94.78/95.07
2. โคลงสุภาพ	30	28.63	95.44	25	23.87	95.47	95.44/95.47
3. กาพย์ยานี 11	30	28.63	95.44	25	23.47	93.87	95.44/93.87
รวม	90	85.70	95.22	75	71.10	94.80	95.22/94.80

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมเป็น 95.22/94.80 โดยเรื่องที่ 1 กลอนสุภาพมีประสิทธิภาพเป็น 94.78/95.07 เรื่องที่ 2 โคลงสุภาพมีประสิทธิภาพเป็น 95.44/95.47 และ เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11 มีประสิทธิภาพเป็น 95.44/93.87 แนวโน้มของประสิทธิภาพโดยรวมและทุกเรื่องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมุ่งพัฒนาสื่อและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85 / 85

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังต่อไปนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 9 ห้อง 450 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 48 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้

สุ่มห้องเรียนโดยวิธีจับสลากจากห้องเรียนทั้งหมด 9 ห้องเรียน วิชาจำนวน 3 ห้องเรียน เพื่อนำไปใช้ทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้โดย

ห้องเรียนที่ 1 สุ่มนักเรียนจำนวน 3 คน โดยวิธีจับสลาก จากนักเรียนทั้งหมด 50 คน เพื่อใช้สำหรับการทดลองครั้งที่ 1

ห้องเรียนที่ 2 สุ่มนักเรียนจำนวน 15 คน โดยวิธีจับสลาก จากนักเรียนทั้งหมด 50 คน เพื่อใช้สำหรับการทดลองครั้งที่ 2

ห้องเรียนที่ 3 สุ่มนักเรียนจำนวน 30 คน โดยวิธีจับสลาก จากนักเรียนทั้งหมด 50 คน เพื่อใช้สำหรับการทดลองครั้งที่ 3

3. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) แบ่งเป็น 3 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 กลอนสุภาพ

เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ

เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

4.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ซึ่งบรรจุอยู่ในชุดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็นแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียน จำนวน 90 ข้อ แบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนจำนวน 60 ข้อ

4.3 แบบทดสอบวัดความสามารถ เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง ซึ่งบรรจุอยู่ในชุดการเรียนรู้ จำนวน 3 ข้อ

4.4 แบบประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพเพื่อหาประสิทธิภาพ ดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่อง ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในด้าน ความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของการนำเสนอเนื้อหา คุณภาพของบทเรียน ความเหมาะสมโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 คน ให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้ศึกษาค้นคว้าทำการสังเกต และสัมภาษณ์ผู้เรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากผู้เรียน มาปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การทดลองครั้งที่ 2 เพื่อทำการหาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 15 คน ให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองคนละชุด ในแต่ละเรื่อง นักเรียนจะต้องทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน เมื่อเรียนจบแต่ละเรื่อง ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถ นำคะแนนที่ได้มาหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1) และหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังบทเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถ (E_2) ของแต่ละเรื่อง เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 ที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปทดลองครั้งต่อไป

การทดลองครั้งที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน ให้กลุ่มตัวอย่างเรียนจาก ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในแต่ละเรื่อง นักเรียนจะต้องทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน เมื่อเรียนจบแต่ละเรื่อง ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถ นำคะแนนที่ได้มาหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1) และหาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังบทเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถ (E_2) ของแต่ละเรื่อง เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 ที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง E_1/E_2 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 85/85 ซึ่งได้มาจาก

1. วิเคราะห์ผลจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย
2. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 3 โดยใช้ร้อยละ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่องที่ 1 กลอนสุภาพ

เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ

เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11

2. คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ พบว่าคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

3. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการทดลองครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ประสิทธิภาพเป็น 95.22/94.80 โดยแต่ละเรื่องมีประสิทธิภาพดังนี้

เรื่องที่ 1 การเขียนบทร้อยกรองเรื่อง กลอนสุภาพ มีประสิทธิภาพเป็น 94.78/95.07

เรื่องที่ 2 การเขียนบทร้อยกรองเรื่อง โคลงสี่สุภาพ มีประสิทธิภาพเป็น 95.44/95.47

เรื่องที่ 3 การเขียนบทร้อยกรองเรื่อง กาพย์ยานี 11 มีประสิทธิภาพเป็น 95.44/93.87

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ 95.22/94.80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 85/85 และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีความเห็นว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมีความเห็นว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีคุณภาพด้านสื่ออยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเห็นได้ว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากบทเรียนมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ คือ มีการศึกษาเนื้อหาและวิเคราะห์เนื้อหา มีการสร้างชุดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เนื่องจากมีกิจกรรม เช่น เกมโดมิโนต่อคำ เกมปริศนาหะหมี่ มีภาพประกอบสีสันสวยงาม อีกทั้งชุดการเรียนรู้ยังได้มีการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมไปถึงได้มีการดำเนินการทดลองตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาอีกด้วย

2. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้เป็นการเรียนที่สอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้เร็วช้าแตกต่างกัน ดังนั้นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกพอใจ และไม่เกิดความกดดันขณะเรียนเมื่อเรียนไม่ทันผู้เรียนอื่น ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเครียดในระหว่างเรียน จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างอิสระในการเรียนชุดใดก่อนก็ได้ หรือหากเกิดความผิดพลาดก็สามารถที่จะเรียนซ้ำได้อีกจนเกิดความเข้าใจ ผู้เรียนสามารถมีโอกาสนในการเรียนรู้และผล การเรียนรู้สูงขึ้น มีความสนใจและแรงจูงใจ ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

3. จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน พบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยให้ผู้เรียน สนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนมากขึ้น เนื่องจากชุดการเรียนรู้มีกิจกรรมที่หลากหลายผู้เรียน สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองในการทำกิจกรรม มีเกมฝึกความคิด เชาวน์ปัญญา ภาพประกอบ ที่หลากหลาย มีสีสันที่สวยงาม ได้รับความสนใจของผู้เรียนและช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจชุดการ เรียนมากยิ่งขึ้น

4. จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนรู้สึกพอใจเมื่อตอบแบบฝึกหัด และแบบทดสอบได้ถูกต้อง เนื่องจากเป็นแบบฝึกหัดที่หลากหลายที่ผู้เรียนทำแล้วไม่รู้สึก เบื่อหน่าย ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ ช่วยให้การทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบของผู้เรียนมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พร้อมทั้งมีเฉลยแบบฝึกหัดที่ให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความสามารถได้ด้วย ตนเอง เป็นการวัดความซื่อสัตย์ของผู้เรียนด้วย

5. ในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจะเห็นได้ว่า ร้อยละของคะแนน เฉลี่ยของแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E_1) ที่ผู้เรียนทำได้สูงกว่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของแบบ ทดสอบหลังเรียน (E_2) เนื่องจากแบบฝึกหัดในชุดการเรียนรู้นี้แทรกอยู่ระหว่างเนื้อหาที่ผู้เรียน เพิ่งเรียนผ่านไปทำให้ผู้เรียนมีโอกาสลืมได้น้อย แต่แบบทดสอบมีจำนวนข้อมากกว่าและผู้เรียน จะได้ทำก็ต่อเมื่อเรียนเนื้อหาเรื่องนั้นจบลงแล้วทำให้ได้คะแนนน้อยกว่าแบบฝึกหัด อีกทั้ง การทำแบบฝึกหัดถือเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจของชุดการเรียนรู้

6. จากการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนสนใจชุดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง เพราะผู้เรียนสามารถเรียนตามลำพังได้อย่างเป็นอิสระ จะเรียนเรื่องใดก่อนก็ได้ ในชุดการเรียนรู้มีทั้งกิจกรรม เนื้อหา แบบฝึกหัดและเฉลยที่พร้อมสรรพรวมอยู่ในชุดเดียวกัน เวลาเรียนทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น สะดวกในใช้ ทำให้ช่วยเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ได้ด้วย ตนเองมากขึ้น

7. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย เนื่องจากปกติแล้วการเรียน การสอนจะดำเนินไปตามลักษณะครูผู้เป็นผู้ดำเนินการเรียนการสอน นักเรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น จะแสดงความคิดเห็นได้ก็ต่อเมื่อครูเปิดโอกาสให้พูด หรือซักถามเท่านั้น นอกจากนี้ยังเป็นการตอบสนองการปฏิรูปการศึกษาในยุคปัจจุบันที่ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

โดยสรุป ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยการใช้สื่อประสม (Multimedia) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าผู้เรียนให้เกิดความสนใจและเอาใจใส่ต่อบทเรียนมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุซาวรรณ ปาเลียะ (2544:60) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้ง 3 ชุดมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 90/90 ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการพัฒนาและหาประสิทธิภาพ น่าจะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้ในการเรียนการสอนจริงไม่ควรจำกัดเวลาในการใช้ชุดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และทักษะในการเรียนมากยิ่งขึ้น

1.2 ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างละเอียด เพื่อจะได้ผลิตได้ถูกต้องตามหลักการและองค์ประกอบ

1.3 ครูผู้สอนควรจัดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในมุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง หรือใช้ในการทบทวนบทเรียน หรือการซ่อมเสริมก็ได้

1.4 ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อฝึกทักษะของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้นและเกิดแรงจูงใจที่จะศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ประกอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.2 ควรทำการศึกษาในด้านสื่อและวิธีการเรียนแนวใหม่ที่สามารถนำมาประกอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

2.3 ควรมีการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในเนื้อหาวิชาอื่น และในระดับชั้นอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

2.4 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการเรียนการสอนในแบบอื่น ๆ

2.5 ควรศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). เอกสารประกอบการสอนศึกษา 361 : ระเบียบวิธีสอนทั่วไป.

กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2524). นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กิฟลี วรรณจิต. (2535). การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เขียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ กับการใช้แบบฝึกแบบปกติ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

จันทิมา พรหมโชติกุล. (2529). การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

จรรยา วังโน. (2522). การสร้างหนังสืออ่านประกอบร้อยกรองเพื่อฝึกทักษะในการอ่านของเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.

ชนะ เวชกุล. (2527). การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชม ภูมิภาค. (2524). เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประสานมิตร.

ชวน เพชรแก้ว. (2519). การวิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยมาใช้ในการแต่งคำประพันธ์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

เชษฐา บุญขวลิต. (2540). การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การใช้เครื่องมือวัดไฟฟ้า วิชา ช0278 ช่างเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

เทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรี สิรินทร์รัฐสีมา คุณากรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. (2529). การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะ การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

- ธีระชัย ปุณฺณโชติ. (2537). *การสร้างบทเรียนสำเร็จ เส้นทางสู่อาจารย์ 3*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนู อยู่สำราญ. (2538). *การสร้างชุดการเรียนรู้เรื่อง การซ่อมแซมอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้าน วิชา ง 013 งานช่างพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้น* ปริญญาโท กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- นราวัลย์ พูลพิพัฒน์. (2530). "เด็กกับจินตนาการเชิงสร้างสรรค์," ใน *ฝากไว้ในภาษา*. หน้า 12 เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2519). *นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต.
- _____. (2525). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2526). "ชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคลน่าจะมีบทบาทในมหาวิทยาลัยตลาดวิชา", *รวมคำแหง*. 1 : 138 – 145 ; พฤษภาคม.
- นิพนธ์ งามบางพระ. (2542). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน โดยการสอนด้วยชุดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ประกอบการวิเคราะห์คุณค่าภูมิปัญญาไทย* ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- บันลือ พงษ์วัน. (2523). *พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเกิด คอระหาเวช. (2530). *นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. (2526). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ.ม.ล. (2514). *หัวใจของวรรณคดีไทย ในวรรณวิทยาการณ : วรรณคดี*. พระนคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, สมาคมสังคมสงเคราะห์ศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- เบญจมาศ กริแสง. (2535). *การศึกษาการเรียนการสอนเขียนร้อยกรองภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดมศึกษา.
- ประชุม เกตุแก้ว. (2521). *การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่องคำฉันท์สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดมศึกษา.

- ปรียา ตรีศาสตร์. (2530). การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทย (ท 402) เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน สาธิตทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ผจญ มุกดา. (2541). การศึกษาผลการใช้รายการวัดทัศนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- พนิดา พ่วงชูศักดิ์. (2531). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนด้วยบทเรียนโมดูล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2531, เมษายน-พฤษภาคม). "การวิจัยและพัฒนาการศึกษา," ใน รวบรวมบทความเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา. 11(4) : 2-25.
- พิเศษ ภัทรพงษ์. (2540). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชากีตาร์เบื้องต้นสำหรับผู้เรียนกลุ่ม ผู้สนใจ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษานอกระบบโรงเรียน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- เพ็ญศิริ ชูติกุล. (2525-2526). การขีด-เขียนของเด็ก. กรุงเทพฯ : ศึกษาศาสตร์.
- พจมาน พงษ์ไพบูลย์. (2534). "ร้อยกรองของเด็ก," ในเอกสารการประชุมปฏิบัติการเขียนแบบเรียน ระดับประถมศึกษา 5-11 พฤษภาคม 2534 ณ หาดเพชรรีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี. หน้า 1-2 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและมูลนิธิโรตารี ของโรตารีสากล. อัดสำเนา.
- ภาวดี เกตุกุ. (2541). ผลการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนภูมิปัญญาไทยทางวิทยาศาสตร์ที่มี ต่อความสามารถในการนำเสนอผลงานทางวิทยาศาสตร์ และค่านิยมต่อภูมิปัญญาไทยทาง วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- มนตรี เพชรอินทร์. (2538). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะเรื่อง การผลิตแผ่นภาพโปร่งใส สำหรับครูวิทยาศาสตร์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ยุพา ขอนนคราม. (2520). แบบฝึกการเขียนสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

- รัตน์ บั้วรา. (2540). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดา สุขปรีดี. (2523). เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- _____. (2523). เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. ชลบุรี : ภาคเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- วารยา ขุนทอง. (2529). การเปรียบเทียบความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรมชนิดร้อยกรองและร้อยแก้ว. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- วราภา โพธิ์สัทธา. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนและสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- วาสนา ชาวหา. (2522). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์.
- วัลลิมา สงสุวรรณ์. (2541). ผลการใช้ชุดการเรียนเรื่อง การบวกและการลบ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความมีวินัยในตนเองและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2504). วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : สมาคมภาษาแห่งประเทศไทย.
- วิไลพร ดำสะอาด. (2541). การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทย ความคิดสร้างสรรค์และความสนใจในวิธีการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วันเนาว์ ยูเด็น. (2521). บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนกลอนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2533). กลวิธีสอนเด็กให้เรียนเขียนกวี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นอ้อ.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2535). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านทักษะการสื่อสาร*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา พ.ศ. 2542.

สกาเวเดือน มงคลสุคนธ์รัก. (2539) *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องกระบวนการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร (เทียบเท่าปริญญาตรี)* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การพยาบาลศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

สนม ครูฑเมือง. (2523). *การสอนทักษะการใช้ภาษาไทย การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2525). *เส้นทางสู่มหาวิทยาลัยนเรศวร. – วารสารสมาคมอาจารย์เสียงมศว.1(4).*

28 – 31 (ก.ค. – ก.ย.)

สันทัด ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. (2525). *การใช้สื่อการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น :

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2525). *วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

สมพร มั่นตะสูตร. (2526). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม. (2523). *วิธีสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา*.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (2533). *วิธีสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา, ศิราพร จิตะฐาน ณ ถลางและสุวรรณา สถาอนันท์. (2533). *กลั่นแสง กลอนกานท์ ไฉนร้อยแสง*. กรุงเทพฯ : เจริญทองการพิมพ์.

สุจินต์ ชวนชื่น. (2527). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านฉันทลักษณ์ในการเขียนบทร้อยกรองของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอนุมาณกับวิธีอนุมาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

สุนันท์ ปัทมาคม. (2519) *ลำดับขั้นตอนในการทำงานและวางแผนงานทำชุดการสอน*. กรุงเทพฯ :

แผนกโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาภรณ์ ทิพย์สุวรรณ. (2543). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์แบบเรียนเป็นคู่ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- สุมิตรรา สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา. (2539). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สุวรรณมาลี นาคเสน. (2544). การพัฒนาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอน *Group Investigation* เรื่องวงกลม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.(2539). การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2526). คู่มือการสอนภาษาไทยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อรรณพ รัตนวิจารณ์. (2538). การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- อำไพพรรณ พิพัฒน์พัฒนารมย์. (2530). การวิเคราะห์งานเขียนร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- อารีรัตน์ ดอกสี. (2541). การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อการเรียนรู้การสอนเขียนร้อยกรองชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อุษาวรรณ ปาลิยะ. (2544) การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระสงฆ์และสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อรพรรณ พรสีมา. (2530). เทคโนโลยีทางการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์.

- Abbuzzese, S.R. (editor). (1992). *Nursing Staff Development*. St. Louis : Mos by Year Book.
- Abrahamson F. Richard. (1986). "A Survey of the Adolescent Poetry Preferences of Seventh, Eight, and Ninth Grades,". *Dissertation Abstracts International*. 47(02) : 451 – 452 – A ; August.
- Anderson, Ronald D. and other.(1970). *Developing Children's Thinking Through Science*. Englewood Cliffs : Prentice-Hall.
- Borg,Walte R. and Merigith D. Gall. (1979). *Education Research*. New York : Long man.
- Brown, James W. (1973). *A.V. Instruction Technology, Media and Mathods*. New York : Mc Graw – Hill.
- Cudney, Shirley A. (1975). "Mediated Self – Instruction of Basic Nursing Skill," in *Audio Instruction*. 20(9) : 26 – 27 , November.
- Del,Fambrough. (1972). *Teaching Nineteenth Century Poetry in a High School English Classes*. *Research in Education* 7:104;May.
- Duane, James E. (1973). *Individualized Instruction-Programs and Materials*. Englewood Cliffs, N.J. : Education Technology Publicaiton.
- Howell, B. (1973). *Learning Packages in American Education*. Englewood Cliffs, N.J. : Education Technology Publication.
- Jakiel, Stanley James. (1971). *An Analysis of Poppular Ninth Grade Literature Anthopologies with Respect to Sekcted objectives for the study of Literature in the Ninth Grade*. *Dissertation Abstracts International*.31:6279-A; June.
- Kapfer, Phillip and Mirian Kapfer. (1972) *Learning Package in American Education*. New Jersey : Educational Technology Publication.
- Keller, Pred S. (1974). "Self-pack Instruction for Library Science Student," in *Personalized System of Instruction*. Phillippines : W.A. Benjamin.
- Mcdonald, E.J. (1971) ."The Development and Evaluation of a Set of Multi – Media Self Instruction Learning Packages for Use in Remedial English at Urban Community College," in *Dissertation Abstracts International*. 34:432 - A; May.
- Moriber,George. (1969). "The Effect of Programmed – Instruction in a College Physical Science Course for Non – Science Student," in *Journal of Research in Science Teaching*. 6:214 – 216; February,

- Moore, Kenneth D. and J.W. Blankenship. (1974). *"Teaching Basic Science Skills through Realistic Science Experiences in the Elementary School,"* Science Education. 61 ": 337 – 345 ; March.
- Nelson, Leslie W. and Lorbeer, George C. (1975). *Science Activities for Elementary Children*. 4th ed. Iowa : WM. C Brown Company Publishers.
- Sandra, Nancy. (1978). *"The Teaching of Poetry in Grades Seven and Eight – A Survey of Theory, Practices, and Materials,"* Dissertation Abstracts International. 39 : 2857 – 2858 – A ; November.
- Smith, James E. (1973). *"The Learning Activity Packages"* in Learning Package in America Education. Englewood cliffs New Jersey Educational Technology Publications.
- Smith, James E. (1975). *Learning Package in American Education*. Englewood Cliffs, N.J. : Education Technology Publication.
- Smith, Patty Templeton. (1994, January). *Instructional Method Effects on Student Attitude and Achievement*. Disertation Abstracts international : 54(7) : 2528-A : 2828A.
- Strickland, Dorothy S. and Lesley, M.M.,eds. (1971). *Emerging Literacy : young Children Learn to Read and Write*. New York : Delaware : International Reading Association. 2510 – A.
- Webber, George. (1977). *"The Cult of Individualized instruction,"* Education Leadership. 34(5) : 329 ; February.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางค่าความยากง่าย(p) ค่าอำนาจจำแนก(r) และค่าความเชื่อมั่น

ของแบบทดสอบวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง

ตาราง 13 แสดงระดับค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง จำนวน 60 ข้อ

เรื่องที่ 1 กลอนสุภาพ			เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ			เรื่องที่ 3 กาพย์ยานี 11		
ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	0.52	0.52	1	0.25	0.38	1	0.52	0.22
2	0.50	0.48	2	0.70	0.59	2	0.69	0.22
3	0.56	0.51	3	0.78	0.47	3	0.58	0.34
4	0.56	0.30	4	0.66	0.54	4	0.65	0.20
5	0.56	0.24	5	0.44	0.38	5	0.51	0.46
6	0.59	0.31	6	0.58	0.49	6	0.42	0.34
7	0.82	0.40	7	0.77	0.49	7	0.58	0.20
8	0.52	0.22	8	0.40	0.39	8	0.40	0.53
9	0.37	0.19	9	0.63	0.40	9	0.79	0.57
10	0.50	0.26	10	0.56	0.46	10	0.26	0.41
11	.061	0.28	11	0.76	0.62	11	0.75	0.38
12	0.44	0.29	12	0.54	0.41	12	0.60	0.39
13	0.48	0.19	13	0.68	0.51	13	0.76	0.24
14	0.35	0.23	14	0.47	0.65	14	0.72	0.44
15	0.83	0.37	15	0.72	0.44	15	0.67	0.32
16	0.69	0.22	16	0.65	0.36	16	0.33	0.32
17	0.69	0.29	17	0.62	.042	17	0.52	0.44
18	0.62	0.21	18	0.41	0.64	18	0.33	0.53
19	0.69	0.22	19	0.48	0.52	19	0.32	0.41
20	0.33	0.19	20	0.58	0.42	20	0.69	0.29

ค่าความเชื่อมั่น = 0.48

ค่าความเชื่อมั่น = 0.76

ค่าความเชื่อมั่น = 0.69

แบบทดสอบวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง

มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.25 – 0.83

มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.19 – 0.65

มีค่าความเชื่อมั่น = 0.79

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบทดสอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย

เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวอย่างแบบทดสอบวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง

เรื่องที่ 1 กลอนสุภาพ

1. วรรคที่ 4 ของกลอนสุภาพมีชื่อเรียกว่าอย่างไร
 - ก. วรรคสลับ
 - ข. วรรครับ
 - ค. วรรครอง
 - ง. วรรคส่ง
2. บาทเอกประกอบด้วยวรรค 2 อะไรบ้าง
 - ก. วรรคสลับและวรรครับ
 - ข. วรรครองและวรรคส่ง
 - ค. วรรครับและวรรครอง
 - ง. วรรคสลับและวรรคส่ง
3. คำสุดท้ายของวรรครับสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรครองแล้วยังสัมผัสกับวรรคใดอีก
 - ก. วรรคส่ง
 - ข. วรรคสลับ
 - ค. วรรคสลับ
 - ง. วรรครับ
4. หากต้องแต่งบทต่อไปคำสุดท้ายของบทต้นจะสัมผัสกับคำใดในวรรครับ
 - ก. คำแรก
 - ข. คำสุดท้าย
 - ค. คำที่ 3
 - ง. คำที่ 5
5. คำสัมผัสในบทร้อยกรองมีอะไรบ้าง
 - ก. สัมผัสสระกับสัมผัสนอก
 - ข. สัมผัสสระกับสัมผัสใน
 - ค. สัมผัสสระกับสัมผัสพยัญชนะ
 - ง. สัมผัสพยัญชนะกับสัมผัสนอก

ฯลฯ

เรื่องที่ 2 โคลงสี่สุภาพ

1. โคลงสี่สุภาพจำนวน 1 บทมีกี่วรรค
 - ก. 6 วรรค
 - ข. 7 วรรค
 - ค. 8 วรรค
 - ง. 9 วรรค
2. โคลงสี่สุภาพจำนวน 1 บทมีจำนวนกี่บาท
 - ก. 1 บาท
 - ข. 2 บาท
 - ค. 3 บาท
 - ง. 4 บาท
3. วรรคหลังของบาทใดที่แตกต่างไม่เหมือนวรรคอื่น
 - ก. บาทที่ 1
 - ข. บาทที่ 2
 - ค. บาทที่ 3
 - ง. บาทที่ 4
4. วรรคหลังในบาทที่ 4 มีจำนวนกี่คำ
 - ก. 2 คำ
 - ข. 4 คำ
 - ค. 6 คำ
 - ง. 8 คำ
5. บาทที่ 1 และ 3 ในวรรคหลังจะมีคำที่เพิ่มเติมมาคำนั้นมีชื่อว่าอย่างไร
 - ก. คำเอกโทษ
 - ข. คำโทโทษ
 - ค. คำสร้อย
 - ง. คำเพิ่มเติม

เรื่องที่ 3 ภาพยนตร์ 11

1. ภาพยนตร์ 11 จำนวน 1 บาทมีกี่วรรค
 - ก. 1 วรรค
 - ข. 3 วรรค
 - ค. 4 วรรค
 - ง. 2 วรรค
2. คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสสัมผัสกับคำใดในวรรคที่ 2
 - ก. คำที่ 1
 - ข. คำที่ 2
 - ค. คำที่ 3
 - ง. คำที่ 4
3. คำสุดท้ายในวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำใดในวรรคที่ 3
 - ก. คำสุดท้าย
 - ข. คำที่ 3
 - ค. คำที่ 4
 - ง. คำที่ 5
4. คำสุดท้ายของบทนิยมใช้เสียงวรรณยุกต์ใด
 - ก. เอกและโท
 - ข. ตรีและจัตวา
 - ค. สามัญและจัตวา
 - ง. โทและตรี
5. ภาพยนตร์ 11 อาจมีชื่อเรียกใดได้อีก
 - ก. ภาพยนตร์ล้ำนำ
 - ข. ภาพยนตร์หนึ่งหนึ่ง
 - ค. ภาพยนตร์จงวิสุทธิ
 - ง. ภาพยนตร์ตราโมท

ภาคผนวก ค

แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย

เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับประมาณค่าของสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ดี
ระดับ 3	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความถูกต้องของเนื้อหา					
2. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม					
3. ความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษากับระดับของผู้เรียน					
4. ความเหมาะสมของกิจกรรม					
5. ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด					
6. ความสอดคล้องของเนื้อหากับภาพประกอบในบทเรียน					
7. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา					
8. ปริมาณของเนื้อหาในแต่ละชุด					
9. ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ (ผู้ประเมิน)

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบรรยายโครง ประเภทโคลงสี่สุภาพ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับประมาณค่าของสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ดี
ระดับ 3	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความถูกต้องของเนื้อหา					
2. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม					
3. ความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษากับระดับของผู้เรียน					
4. ความเหมาะสมของกิจกรรม					
5. ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด					
6. ความสอดคล้องของเนื้อหากับภาพประกอบในบทเรียน					
7. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา					
8. ปริมาณของเนื้อหาในแต่ละชุด					
9. ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ (ผู้ประเมิน)

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี 11

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับประมาณค่าของสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ดี
ระดับ 3	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความถูกต้องของเนื้อหา					
2. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม					
3. ความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษากับระดับของผู้เรียน					
4. ความเหมาะสมของกิจกรรม					
5. ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด					
6. ความสอดคล้องของเนื้อหากับภาพประกอบในบทเรียน					
7. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา					
8. ปริมาณของเนื้อหาในแต่ละชุด					
9. ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ (ผู้ประเมิน)

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

**แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ**

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับประมาณค่าของสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ดี
ระดับ 3	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความน่าสนใจของชุดการเรียนรู้					
2. ความเหมาะสมของขนาดของตัวอักษร					
3. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นกับตัวอักษร					
4. ความเหมาะสมของภาพประกอบ					
5. ความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้กับวัยของผู้เรียน					
6. ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ การวางรูปแบบ และบรรจุ					
7. ความสะดวกในการใช้ชุดการเรียนรู้					
8. ความทนทานของชุดการเรียนรู้					
9. ความชัดเจนของชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ (ผู้ประเมิน)

(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทโคลงสี่สุภาพ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับประมาณค่าของสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ดี
ระดับ 3	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความน่าสนใจของชุดการเรียนรู้					
2. ความเหมาะสมของขนาดของตัวอักษร					
3. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นกับตัวอักษร					
4. ความเหมาะสมของภาพประกอบ					
5. ความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้กับวัยของผู้เรียน					
6. ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ การวางรูปแบบและบรรจุ					
7. ความสะดวกในการใช้ชุดการเรียนรู้					
8. ความทนทานของชุดการเรียนรู้					
9. ความชัดเจนของชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ (ผู้ประเมิน)

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี 11

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับประมาณค่าของสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ดีมาก
 ระดับ 4 หมายถึง ดี
 ระดับ 3 หมายถึง พอใช้
 ระดับ 2 หมายถึง ต้องปรับปรุง
 ระดับ 1 หมายถึง ใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความน่าสนใจของชุดการเรียนรู้					
2. ความเหมาะสมของขนาดของตัวอักษร					
3. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีพื้นกับตัวอักษร					
4. ความเหมาะสมของภาพประกอบ					
5. ความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้กับวัยของผู้เรียน					
6. ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ การวางรูปแบบและบรรจุ					
7. ความสะดวกในการใช้ชุดการเรียนรู้					
8. ความทนทานของชุดการเรียนรู้					
9. ความชัดเจนของชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ (ผู้ประเมิน)

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย
เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษม บุญส่ง
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุณานนท์
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อลิศรา เจริญวานิช
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1. นางเบญจา แจ่มกระจ่าง
อาจารย์ 3 ระดับ 8 หมวดภาษาไทย โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว
2. นางสาวรางคณา กิจยรรยง
อาจารย์ 3 ระดับ 8 หมวดภาษาไทย โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว
3. นางพุลศรี กิจเฉลา
อาจารย์ 2 ระดับ 7 หมวดภาษาไทย โรงเรียนมัธยมวัดมกุฎกษัตริย์ กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ง

ตัวอย่าง ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย

เรื่องการเขียนบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวอย่าง ชุดการเรียนรู้ที่ 1

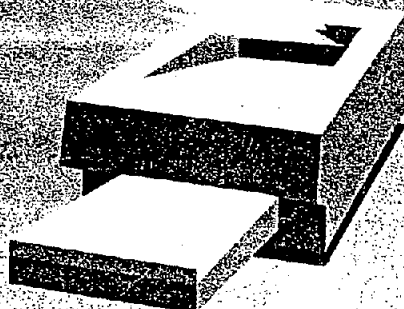
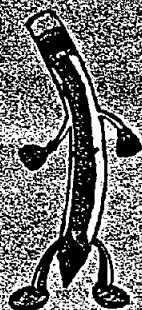
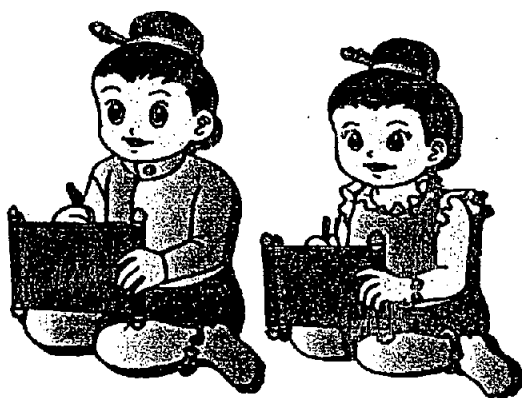
ชุดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลอนสุภาพ

ตอนที่ 2 ลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

ตอนที่ 3 วิธีแต่งกลอนสุภาพ

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งต่อไปนี้

1. เรียนจากชุดการเรียนรู้ตอนที่ 1 “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลอนสุภาพ”

2. เรียนจากชุดการเรียนรู้ตอนที่ 2 “ลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ”

3. เรียนจากชุดการเรียนรู้ตอนที่ 3 “วิธีแต่งกลอนสุภาพ”

4. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ถ้าคะแนนไม่ถึง 85 %
นักเรียนควรจะเรียนใหม่อีกครั้ง

5. ทำแบบทดสอบวัดความสามารถ โดยจะมีเกณฑ์บอกระดับความสามารถ

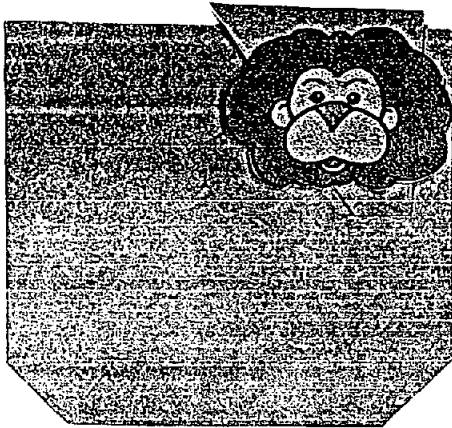
ในชุดการเรียนรู้แต่ละชุดจะมีขั้นตอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติดังนี้

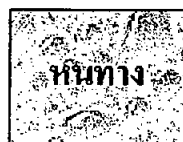
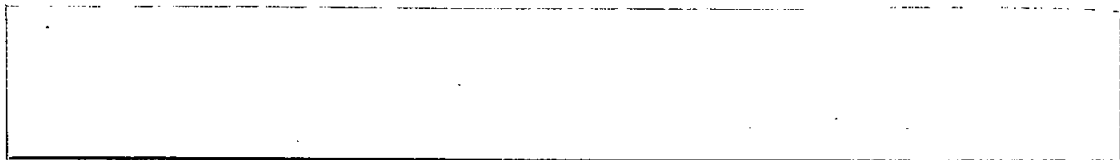
1. ทำบัตรกิจกรรม
2. ศึกษาเนื้อหาจากบัตรเนื้อหา
3. ทำแบบฝึกหัดพร้อมกับตรวจจากบัตรเฉลย
4. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบทดสอบวัดความสามารถ
พร้อมกับตรวจจากบัตรเฉลย

บัตรกิจกรรม

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลอนสุภาพ
เกมโดมิโนต่อคำ

ต้นไม้

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลอนสุภาพ

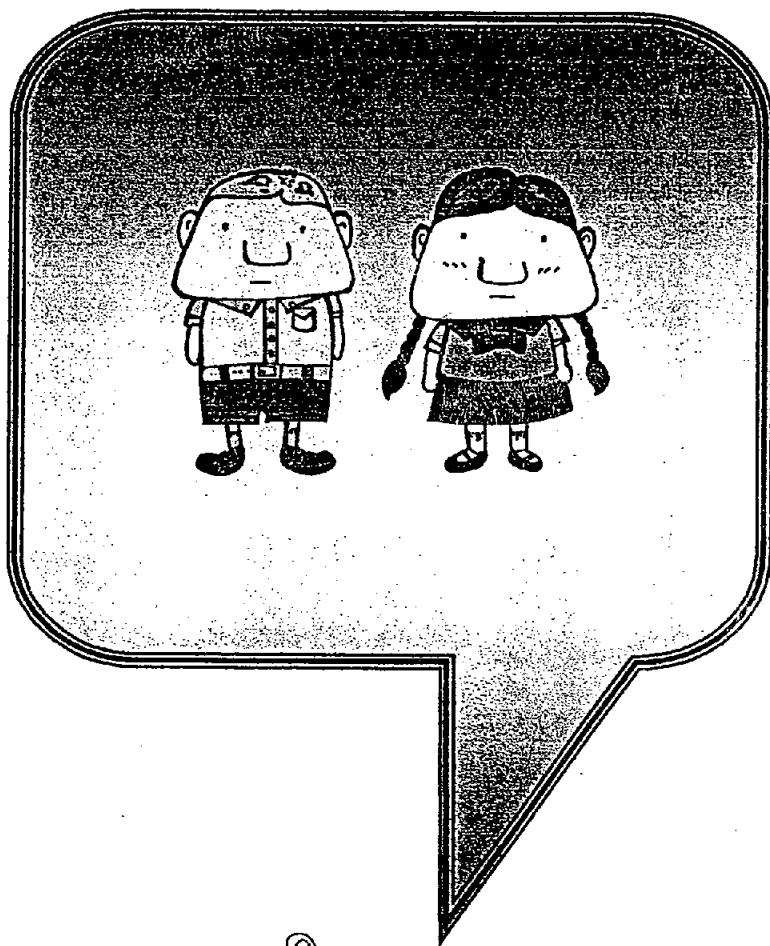
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกลักษณะทั่วไปของกลอนสุภาพได้อย่างถูกต้อง

บัตรเฉลยกิจกรรม

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลอนสุภาพ
เกมโดมิโนต่อคำ

คัมภีร์ไบเบิล สิบสองลูกไม้ ข้าวยากหมกแห้ง

อิมหิพิมัน น้ำใสใจจริง หมอนมุ้งยุงลาย

รูปสววยรวยทรัพย์ ข้าวแดงแกงร้อน อดอยากปากแห้ง

หมูหมากาไก่ ถ้วยโลโอซาม ถนนหนทาง

บัตรเนื้อหา

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ เป็นคำประพันธ์ที่ง่ายและเป็นที่นิยมนิยมกันแพร่หลายจนเรียกกันว่า กลอนแปดบ้าง กลอนตลาดบ้าง ทั้งนี้เพราะเป็นกลอนที่ใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาสามัญอย่างชาวบ้าน และเป็นกลอนที่สุนทรภู่นำไปแต่งกลอนนิทานเรื่องพระอภัยมณี ซึ่งเป็นยอดของกลอนนิทาน

กลอนสุภาพ หรือกลอนแปดนั้นเป็นกลอนแม่บทของบรรดา กลอนอื่น ๆ ซึ่งได้ดัดแปลง แตกต่างไปในส่วนปลีกย่อยแต่ยังคงยึดหลักเกณฑ์ตามฉันทลักษณ์ของกลอนแปด

กลอนแปดที่มีความไพเราะอยู่ที่การใช้คำ เสียงสัมผัส และจังหวะของคำ โดยแต่ละวรรคอนุโลมใช้คำจำนวน 6-9 คำ

บัตรแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลอนสุภาพ

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกและกาเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- _____ 1. กลอนสุภาพมีชื่อเรียกอีกอย่างว่ากลอนแปด หรือกลอนตลาด
- _____ 2. กลอนสุภาพมีวรรคละ 10 คำ
- _____ 3. พระอภัยมณีเป็นกลอนนิทานที่แต่งด้วยกลอนแปด
- _____ 4. กลอนประเภทอื่น ไม่ได้ยึดหลักเกณฑ์ตามกลอนสุภาพ
- _____ 5. กลอนสุภาพที่เรียกกันว่ากลอนตลาดเพราะเป็นกลอนที่ใช้ถ้อยคำสำนวน
ภาษาสามัญอย่างชาวบ้าน
- _____ 6. กลอนสุภาพอนุโลมให้มีวรรคละ 5 – 9 คำ
- _____ 7. กลอนสุภาพเป็นพื้นฐานของการแต่งกลอนประเภทต่าง ๆ
- _____ 8. ความไพเราะของกลอนสุภาพอยู่ที่การใช้คำ เสียงสัมผัสและจังหวะของคำ
- _____ 9. กลอนสุภาพมีเฉพาะสัมผัสใน ไม่มีสัมผัสนอก
- _____ 10. กลอนสุภาพเป็นคำประพันธ์ที่ยากและไม่นิยมแพร่หลาย

บัตรเฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลอนสุภาพ

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกและกาเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- ✓ 1. กลอนสุภาพมีชื่อเรียกอีกอย่างว่ากลอนแปด หรือกลอนตลาด
- X 2. กลอนสุภาพมีวรรคละ 10 คำ
- ✓ 3. พระอภัยมณีเป็นกลอนนิทานที่แต่งด้วยกลอนแปด
- X 4. กลอนประเภทอื่นไม่ได้ยึดหลักเกณฑ์ตามกลอนสุภาพ
- ✓ 5. กลอนสุภาพที่เรียกกันว่ากลอนตลาดเพราะเป็นกลอนที่ใช้ถ้อยคำสำนวน
ภาษาสามัญอย่างชาวบ้าน
- X 6. กลอนสุภาพอนุโลมให้มีวรรคละ 5 – 9 คำ
- ✓ 7. กลอนสุภาพเป็นพื้นฐานของการแต่งกลอนประเภทต่าง ๆ
- ✓ 8. ความไพเราะของกลอนสุภาพอยู่ที่การใช้คำ เสียงสัมผัสและจังหวะของคำ
- X 9. กลอนสุภาพมีเฉพาะสัมผัสใน ไม่มีสัมผัสนอก
- X 10. กลอนสุภาพเป็นคำประพันธ์ที่ยากและไม่นิยมแพร่หลาย

ตัวอย่าง ชุดการเรียนรู้ที่ 2

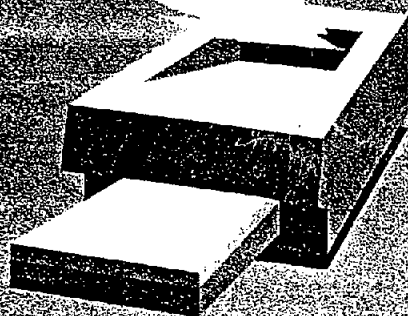
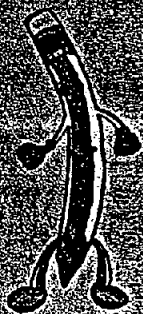
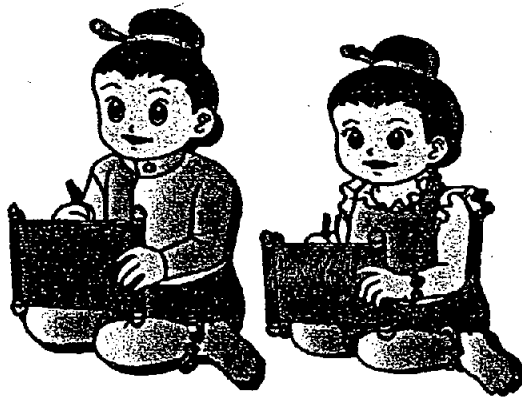
ชุดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทโคลงสี่สุภาพ

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโคลงสี่สุภาพ

ตอนที่ 2 ลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพ

ตอนที่ 3 วิธีแต่งโคลงสี่สุภาพ

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งต่อไปนี้

1. เรียนจากชุดการเรียนรู้ตอนที่ 1 “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ โคลงสี่สุภาพ”

2. เรียนจากชุดการเรียนรู้ตอนที่ 2 “ลักษณะบังคับของ โคลงสี่สุภาพ”

3. เรียนจากชุดการเรียนรู้ตอนที่ 3 “วิธีแต่ง โคลงสี่สุภาพ”

4. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ถ้าคะแนนไม่ถึง 85 %
นักเรียนควรจะเรียนใหม่อีกครั้ง

5. ทำแบบทดสอบวัดความสามารถ โดยจะมีเกณฑ์บอกระดับความสามารถ

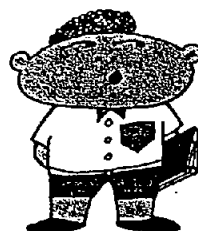
ในชุดการเรียนรู้แต่ละชุดจะมีขั้นตอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติดังนี้

1. ทำบัตรกิจกรรม
2. ศึกษาเนื้อหาจากบัตรเนื้อหา
3. ทำแบบฝึกหัดพร้อมกับตรวจจากบัตรเฉลย
4. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบทดสอบวัดความสามารถ
พร้อมกับตรวจจากบัตรเฉลย

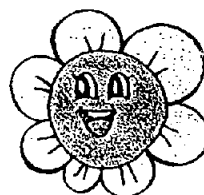
บัตรกิจกรรม

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโคลงสี่สุภาพ
เกมโดมิโนต่อคำ

นักเรียน

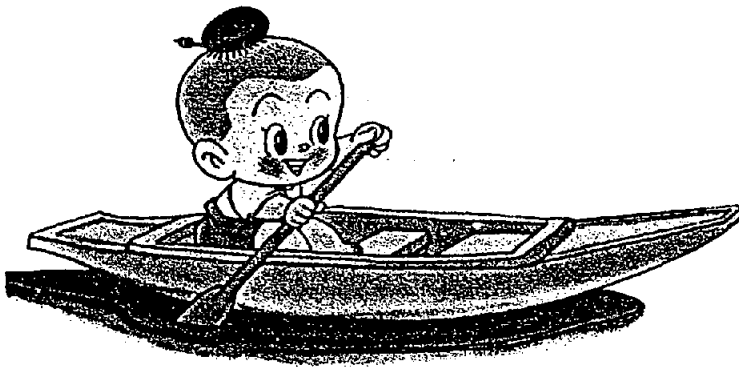
ให้เธอ

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโคลงสี่สุภาพ

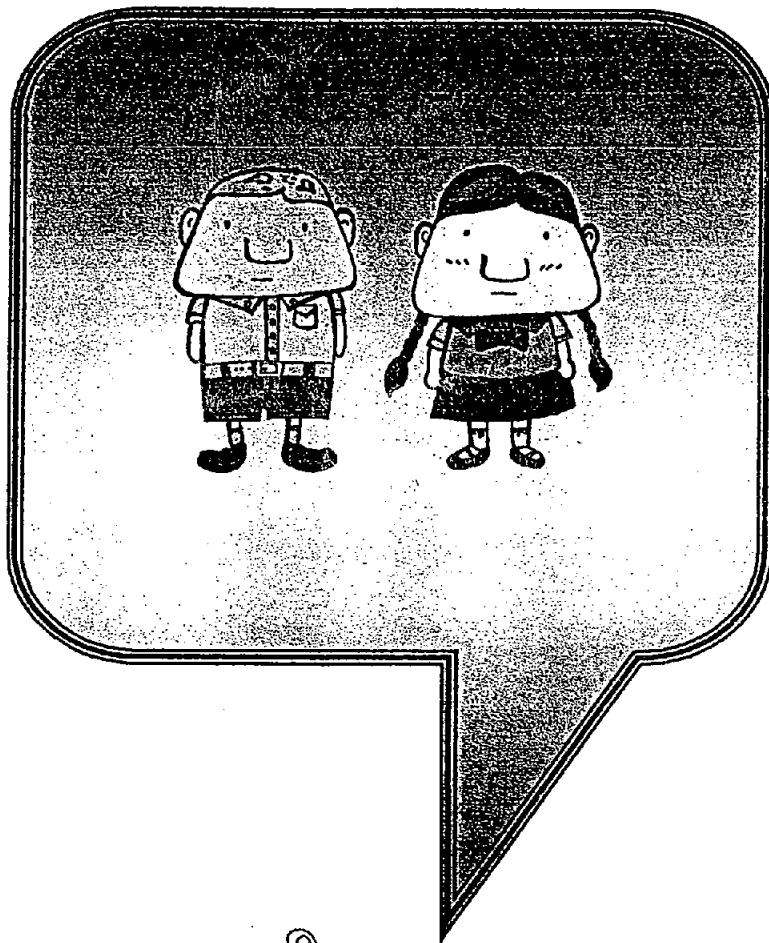
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกลักษณะทั่วไปของโคลงสี่สุภาพได้อย่างถูกต้อง

บัตรเฉลยกิจกรรม

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโคลงสี่สุภาพ
เกมโดมิโนต่อคำ

นักเรียนเจียนอาน หนึ่งมิตรชดใกล้ ลูกเธอเผอิญ

จำปารัตรี บากันหันเพียร รังเกียจเคียดฉันท

ล้มลุกคลุกคลาน ล้มหายตายจาก สารีภียี่สุน

หอมหวานชวนชิม จำปียี่โส ดอกไม้ให้เธอ

บัตรเนื้อหา

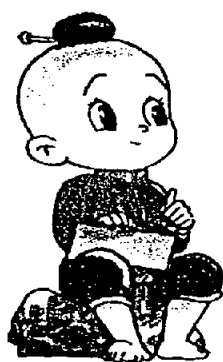
ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโคลงสี่สุภาพ

โคลง คือ คำประพันธ์ซึ่งมีวิธีเรียบเรียงถ้อยคำเข้าคณะ มีกำหนดเอกโทและสัมผัส ตันนิฐานว่าเป็นของภาคเหนือในหนังสือนิราศหริภุญชัย และ โคลงที่เก่าแก่ที่สุด คือ โคลงมณฑกคติโคลงแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ โคลงสุภาพ โคลงคั่น และ โคลงโบราณ ซึ่งโคลงโบราณจะไม่จำกัดคำเอกคำโทและไม่เป็นที่นิยมในการแต่ง ส่วนข้อสังเกตโคลงคั่นก็คือ จะมีวรรคสุดท้ายเพียง 2 คำ

โคลงสุภาพ แบ่งออกเป็น 7 ชนิด คือ

1. โคลงสองสุภาพ
2. โคลงสามสุภาพ
3. โคลงสี่สุภาพ
4. โคลงห้า หรือ มณฑกคติ
5. โคลงตรีพิภพวรรณ
6. โคลงจตุรพิภพ
7. โคลงกระหู่

คำสุภาพ ในโคลงมีความหมายว่า คำที่ไม่มีเครื่องหมายวรรณยุกต์

บัตรแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโคลงสี่สุภาพ

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. โคลงแบ่งออกเป็นกี่ประเภท

ตอบ

2. โคลงสุภาพแบ่งออกเป็นกี่ชนิด

ตอบ

3. โคลงเป็นคำประพันธ์ที่เก่าแก่ของไทยสันนิษฐานว่าเป็นของภาคใด

ตอบ

4. หนังสือใดที่จัดว่าเป็นหนังสือโคลงเล่มแรก

ตอบ

5. โคลงใดเป็น โคลงที่เก่าแก่ที่สุด

ตอบ

6. โคลงสี่สุภาพนอกจะมีสัมผัสบังคับแล้วยังมีบังคับอะไรอีก

ตอบ

7. คำว่าสุภาพในโคลงหมายความว่าอย่างไร

ตอบ

8. โคลงชนิดใดที่ไม่จำกัดคำเอกคำโท

ตอบ

9. โคลงชนิดใดที่ไม่เป็นที่นิยมในการแต่ง

ตอบ

10. โคลงคั่นทุกชนิดจะมีวรรคสุดท้ายกี่คำ

ตอบ

บัตรเฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโคลงสี่สุภาพ

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. โคลงแบ่งออกเป็นกี่ประเภท

ตอบ 3 ประเภท

2. โคลงสุภาพแบ่งออกเป็นกี่ชนิด

ตอบ 7 ประเภท

3. โคลงเป็นคำประพันธ์ที่เก่าแก่ของไทยสันนิษฐานว่าเป็นของภาคใด

ตอบ ภาคเหนือ

4. หนังสือใดที่จัดว่าเป็นหนังสือโคลงเล่มแรก

ตอบ หนังสือนิราศหริภุญชัย

5. โคลงใดเป็นโคลงที่เก่าแก่ที่สุด

ตอบ โคลงมณฑกคติ

6. โคลงสี่สุภาพนอกจะมีสัมผัสบังคับแล้วยังมีบังคับอะไรอีก

ตอบ บังคับคำเอก คำโท

7. คำว่าสุภาพในโคลงหมายความว่าอย่างไร

ตอบ คำที่ไม่กำหนดคำเอกคำโท

8. โคลงชนิดใดที่ไม่จำกัดคำเอกคำโท

ตอบ โคลงโบราณ

9. โคลงชนิดใดที่ไม่เป็นที่นิยมในการแต่ง

ตอบ โคลงโบราณ

10. โคลงคั่นทุกชนิดจะมีวรรคสุดท้ายกี่คำ

ตอบ 2 คำ

ตัวอย่าง ชุดการเรียนที่ 3

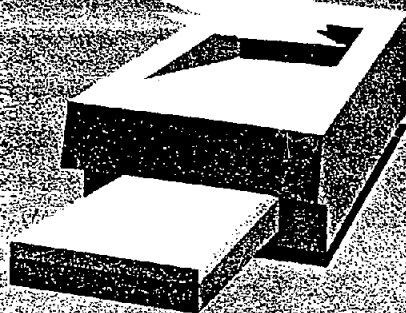
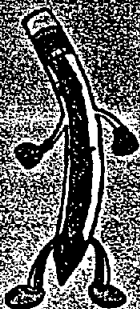
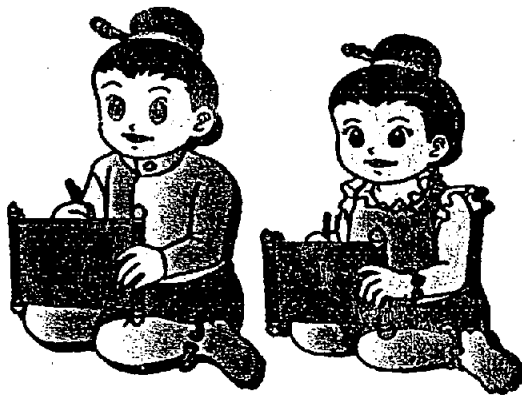
ชุดการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี 11

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกาพย์ยานี 11

ตอนที่ 2 ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

ตอนที่ 3 วิธีแต่งกาพย์ยานี 11

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งต่อไปนี้

1. เรียนจากชุดการเรียนรู้ตอนที่ 1 “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาพย่น 11”

2. เรียนจากชุดการเรียนรู้ตอนที่ 2 “ลักษณะบังคับของภาพย่น 11”

3. เรียนจากชุดการเรียนรู้ตอนที่ 3 “วิธีแต่งภาพย่น 11”

4. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ถ้าคะแนนไม่ถึง 85 %
นักเรียนควรจะเรียนใหม่อีกครั้ง

5. ทำแบบทดสอบวัดความสามารถ โดยจะมีเกณฑ์บอกระดับความสามารถ

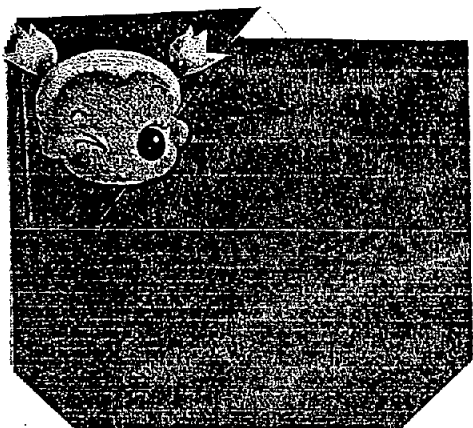
ในชุดการเรียนรู้แต่ละชุดจะมีขั้นตอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติดังนี้

1. ทำบัตรกิจกรรม
2. ศึกษาเนื้อหาจากบัตรเนื้อหา
3. ทำแบบฝึกหัดพร้อมกับตรวจจากบัตรเฉลย
4. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบทดสอบวัดความสามารถ
พร้อมกับตรวจจากบัตรเฉลย

บัตรกิจกรรม

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาพยนตร์ 11
เกมโดมิโนต่อคำ

ผู้หญิง

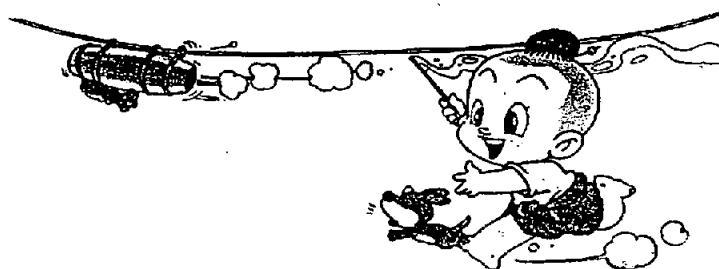
ปีใหม่

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกาพย์ยานี 11

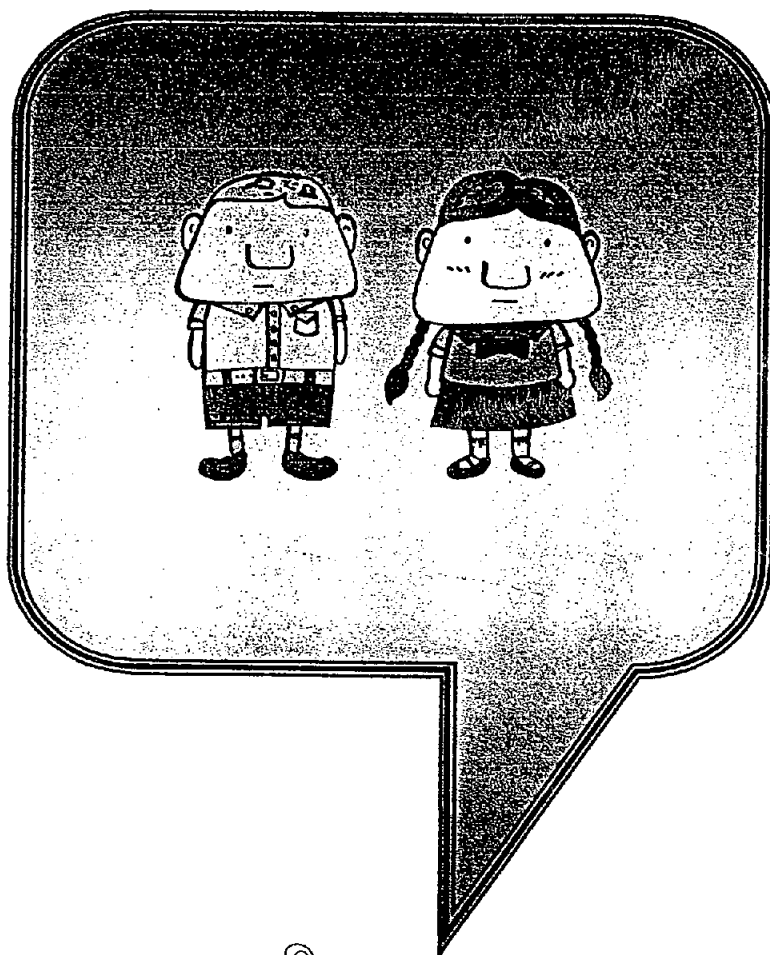
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถบอกลักษณะทั่วไปของกาพย์ยานี 11 ได้อย่างถูกต้อง

บัตรเฉลยกิจกรรม

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาพยนตร์ 11
เกมโดมิโนต่อคำ

ผู้หญิงเรื่อ หล่ายปลาปิง หักพอนพอนใจ

สดชื่นเรื่อ กนคี่คุ่ม จงรักภักดี

ผลหมากรากไม้ เสื้อผ้าอาภรณ์ ว่านอนสอนง่าย

เมตตาปราณี ผู้ชายพวยเรื่อ สวัสดิ์ปิใหม่

บัตรเนื้อหา

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาพยानी 11

ภาพย เป็นคำประพันธ์ประเภทหนึ่งของไทยที่มีลักษณะเฉพาะคือ (เป็นรูป)

ภาพยที่นิยมแต่งในภาษาไทยมีอยู่ 4 ประเภท คือ

1. ภาพยยानी 11
2. ภาพยฉมัง 16
3. ภาพยสุรางคนางค์ 28
4. ภาพยจับไม้

และมีคำประพันธ์ที่ใช้ภาพยแต่งร่วมกับโคลงอยู่ 3 ชนิด

1. ภาพยห่อโคลง
2. ภาพยเห่เรือ
3. ภาพยจับไม้ห่อโคลง

ภาพยยानी 11 อาจเรียกว่า ภาพยยानीลำนำ หรือภาพย 11 ก็ได้ ภาพย 11 มีกอนยมีแต่งเป็นบทสวด บทเห่เรือ บทพากย์โขน และบทสรวัดญะ นิยมแต่งเกี่ยวกับตอนที่ เป็นบทพรรณนาโวหาร หรือ ตอนที่ชมสิ่งต่าง ๆ หรือตอนที่ โคลงหรือกรวด ภาพยยानी 11 มีวรรคหน้า 5 คำ และวรรคหลัง 6 คำ จึง รวมภาพยยानी 11

บัตรแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกาพย์ยานี 11

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกและกาเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- _____ 1. กาพย์ยานี 11 จำนวน 1 บท มี 2 บาท 1 บาท มี 2 วรรค
- _____ 2. กาพย์ยานี 11 อาจเรียกว่า กาพย์ลำนำ หรือ กาพย์ 11 ก็ได้
- _____ 3. กาพย์ยานี 11 จำนวน 1 บท มี 11 คำ
- _____ 4. กาพย์ที่นิยมแต่งในภาษาไทยมีอยู่ 4 ประเภท
- _____ 5. กาพย์ยานี 11 มักนิยมแต่งเป็นบทสวด บทเห่เรือ บทพากย์โขน
หรือบทสรภัญญะ
- _____ 6. กาพย์ยานี 11 ไม่สามารถแต่งร่วมกับคำประพันธ์ชนิดอื่นได้
- _____ 7. กาพย์ที่นิยมแต่งในปัจจุบันคือกาพย์ยานี 11 เพียงชนิดเดียวเท่านั้น
- _____ 8. สัมผัสสระ คือ คำที่มีเสียงสระ และมีตัวสะกดอยู่ในมาตราเดียวกัน
- _____ 9. กาพย์ยานีจำนวน 1 บทมี 2 วรรค วรรคหน้า 5 คำ และวรรคหลัง 6 คำ
- _____ 10. ร้อยกรองทุกชนิด จะต้องมีการบังคับจำนวนคำตามกฎเกณฑ์

บัตรเฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกาพย์ยานี 11

ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้องและกาเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- ✓ 1. กาพย์ยานี 11 จำนวน 1 บท มี 2 บาท 1 บาท มี 2 วรรค
- ✓ 2. กาพย์ยานี 11 อาจเรียกว่า กาพย์ลำนำ หรือ กาพย์ 11 ก็ได้
- X 3. กาพย์ยานี 11 จำนวน 1 บท มี 11 คำ
- ✓ 4. กาพย์ที่นิยมแต่งในภาษาไทยมีอยู่ 4 ประเภท
- ✓ 5. กาพย์ยานี 11 มักนิยมแต่งเป็นบทสวด บทเห่เรือ บทพากย์โขน หรือบทสรวงัญณะ
- X 6. กาพย์ยานี 11 ไม่สามารถแต่งร่วมกับคำประพันธ์ชนิดอื่นได้
- X 7. กาพย์ที่นิยมแต่งในปัจจุบันคือกาพย์ยานี 11 เพียงชนิดเดียวเท่านั้น
- ✓ 8. สัมผัสสระ คือ คำที่มีเสียงสระ และมีตัวสะกดอยู่ในมาตราเดียวกัน
- X 9. กาพย์ยานี จำนวน 1 บท มี 2 วรรค วรรคหน้า 5 คำ และวรรคหลัง 6 คำ
- ✓ 10. ร้อยกรองทุกชนิด จะต้องมีการบังคับจำนวนคำตามกฎเกณฑ์

ภาคผนวก จ

สำเนาหนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

ที่ ทม 1012/ ๐ 719

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔3 มกราคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ชุดการเรียนฯ

เนื่องด้วย นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์พลศรี กิจเฉลา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการเรียนด้วยตนเองฯ ให้ นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ปานพรรณ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-2584119

หมายเหตุ : หากต้องการสอบถามข้อมูล กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ นี้อธิ 01-4937383

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

ที่ ทม 1012/ 0730

๒3 มกราคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม

ซึ่งส่งมาด้วย ชุดการเรียนฯ

เนื่องด้วย นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาชุดการเรียนด้วย
ตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยมี
ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ กองเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย
ขอเรียนเชิญ อาจารย์เบญจา แจ่มกระจ่าง และ อาจารย์วรางคณา กิจยรรยง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการเรียน
ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ชุดการเรียนด้วยตนเองฯ ให้ นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-2584119

หมายเหตุ : หากต้องการสอบถามข้อมูล กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-4937383

ที่ ทม 1012/ 73 75

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ

เนื่องด้วย นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรองสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 120 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนบทร้อยกรอง ในระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทบ 1012/ 13๐3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ชุดการเรียนฯ

เนื่องด้วย นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทหรือโครงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ และทดลองการสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทหรือโครงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภาวรรณ ะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-2584119

หมายเหตุ : หากต้องการสอบถามข้อมูล กรุณาติดต่อ นิต โทรทัศน์ มือถือ 01-4937383

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวสุพัตรา ชื่นเจริญ
เกิด	11 กุมภาพันธ์ 2518
สถานที่เกิด	พญาไท กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	4 หมู่ 6 แขวงลำผักชี เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	ค.บ. (ภาษาไทย) สถาบันราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ